

UNIVERSITATEA „OVIDIUS”
FACULTATEA DE TEOLOGIE
ȘCOALA DOCTORALĂ

REZUMAT TEZĂ DE DOCTORAT

COORDONATOR:

Pr. prof. univ. dr. Vasile NECHITA

DOCTORAND:

Monahia Maria MĂLĂESCU

CONSTANȚA

2015

UNIVERSITATEA „OVIDIUS”
FACULTATEA DE TEOLOGIE
ȘCOALA DOCTORALĂ

SLUJIREA MISIONARĂ ȘI FILANTROPICĂ A BISERICII STRĂBUNE OGLINDITĂ ÎN LITERATURA ROMÂNĂ

COORDONATOR:

Pr. prof. univ. dr. Vasile NECHITA

DOCTORAND:

Monahia Maria MĂLĂESCU

CONSTANȚA
2015

CUPRINS

INTRODUCERE.....	1
I. MISIUNE ȘI FILANTROPIE. CORESPONDENȚĂ IDENTITARĂ A CREȘTINISMULUI.....	6
1. Slujirea Bisericii din vremea Sfinților Apostoli: mărturie și mărturisire a lui Hristos.....	6
2. Filantropia creștină - o viziune integrală patristică a coresponsabilității umane.....	9
3. Sensul milosteniei ca expresie a iubirii dinamice și unificatoare între creștini.....	18
4. Atitudinea Sfinților Părinți față de bogăție – interpretare pastoral misionară.....	22
5. Dimensiunea socială a filantropiei.....	36
6. Filantropia - o constantă activitate misionară în gândirea Sfinților Părinți.....	44
7. Misiunea ca mod de cultivare și actualizare a valorilor creștine.....	50
7.1. Sensul și valența misiunii creștine.....	50
7.2. Caracterul exhaustiv al principiilor misiunii ortodoxe.....	54
7.3. Configurarea misiunii Bisericii într-o lume secularizată.....	59
II. SLUJIREA MISIONARĂ ȘI FILANTROPICĂ A BISERICII NOASTRE STRĂBUNE.....	65
2.1. Primele opere literare și legătura lor cu credința Bisericii dreptslăvitoare.....	65
2.2. Mănăstirea și locul ei în literatură - incursiuni istorico-pastorale.....	87
2.3. Parohia – autenticul dimensiunii comunitare a Bisericii; oglindirea activității ei în literatură.....	12
7	
2.4. Chipuri de slujitori bisericești, ogândite în literatură.....	158
III. VIAȚA CREȘTINĂ. DATINILE ȘI ERESURILE LEGATE DE EA.....	188
3.1. Viața creștină ogândită în literatură - dimensiunea existenței în spațiul sacru românesc.....	188
3.2. Datinile și obiceiurile ortodoxe - expresia unui mod de viață autentic creștin.....	220
3.3. Superstiții și eresuri ca motive literare.....	235
IV. PASTORAȚIA ÎN VREMEA COMUNISMULUI.....	259
4.1. Rolul misionar și filantropic al Mănăstirii Hadâmbu ogândit în scrierile Părintelui Constantin Nonea	259
4.2. Propovăduirea dreptei credințe.....	263
4.3. Cultivarea unei autentice trăiri creștine.....	268
4.4. Susținerea idealului de sfințenie.....	274
V. MISIUNEA BISERICII ȘI SLUJIREA EI FILANTROPICĂ OGLINDITĂ ÎN LITERATURA RECENTĂ.....	281
5.1. Credința și iubirea aproapelui în literatura recentă.....	281
5.2. Preotul - element central al literaturii. Coordonate pastorale.....	287
CONCLUZII.....	328
BIBLIOGRAFIA.....	330

1. ARGUMENTUL ȘI OBIECTIVELE CERCETĂRII

Nu mai este pentru nimeni necunoscut faptul că ieșirea din comunism a creat destule greutatea slujirii Bisericii noastre străbune; n-a fost atât de ușoară precum s-a crezut la sfârșitul lui 1989, atunci când a căzut regimul comunist. Revenirea la normalitate a slujirii Bisericii noastre – deși nu au mai acționat apăsările comuniste – a fost împiedecată de multe reflexe, nu atât negative cât a unei accentuate atitudini de neîncredere în propriile posibilități, ceea ce a făcut-o să fie privită ca fiind dependentă încă de comanda politicului; dacă nu aservită în parte măcar disponibilă de a nu supăra pe mai-marii vremii.

Dacă ar fi să folosim cuvintele lui Andrei Pleșu, tranziția destul de prelungită – este vorba de ultimii 25 de ani! – de la comunismul totalitar la ceea ce s-ar putea numi un stat de drept, s-a dovedit a fi pentru întreaga societate românească – deci și pentru Biserica noastră străbună – „o perioadă a nostalgiilor prost orientate.” Pentru a fi mai bine înțeles autorul amintit se referă la paharul de bragă din copilărie, înlocuit de noile băuturi răcoritoare; „braga arăta neatrăgătoare, dar la gust era bună. Tranziția are un ambalaj plin de promisiuni, dar lasă un gust acru, de șampanie răsuflată.” (Andrei Pleșu, *Comedii la porțile Orientului*. Ed.Humanitas, București, 2005, p. 213.)

De asemenea gusturi acre sau amare nu a fost lipsită nici Biserica Ortodoxă Română și nici slujitorii și credincioșii ei, întrucât adeseori – din rea voință sau din prostescă disprețuire a credinței ortodoxe – au fost acuzați a fi cauza principală a rămânerii în urmă și a atitudinii pe care o manifestă fiii acestui neam față de provocările post-moderniste și post-comuniste, nereușind să găsească soluțiile pe care, nu-i așa, le așteaptă restul Europei. Pur și simplu *adamismul* românesc, cel care „e pecetea noastră *reginală*”, este cauza faptului că putem începe lucrurile, dar nu mai reușim să le finalizăm, părănd permanent și cu orice ocazie mai decisivă a fi „condamnați să luăm mereu lucrurile de la capăt, să atacăm impulsiv și să abandonăm repede. Murim în antreuri. Nerăbdători, pofticioși, exuberanți ne mișcăm promițător în zona proiectelor; dar construcția în sine ne plictisește. Avem întotdeauna argumente relativiste pentru a abandona” – ține să dea drept diagnostic felului nostru de a fi cunoscutul literat român.

A ne referi la țesătura noastră etnică și culturală – „Suntem, vai, ai tuturor și ai nimănui! Oropsiți, *mon cher*, oropsiți, orfani, dar eroici. Trupe de sacrificiu. La hotarele creștinătății, carevasăzică. E. M. Cioran știa ce spune după cutremurul din 77: *Nous sommes mal places!*” – sau la șansele pe care ni le-a oferit sau anihilat istoria pe care am înscris-o ca

neam la această „întretăiere de interese ale marilor imperii” – „Supraviețuim neconsolați în bucătăria istoriei, ca un inventar de ingrediente apetisante, care întârzie să devină aluat. Prea diverși, vrem să ne integrăm demn și cu efect lucrativ, dar nu știm de unde să începem” – nu ar fi o soluție; nu ne oferă nici o rezolvare, iar de scuze nu avem nevoie atâta timp cât ni se cere să fim în pas cu vremurile pe care le trăim. De aici izvorăște și această legitimă întrebare: În ciuda tuturor acestor acuze, slujirea Bisericii noastre poate oferi o soluție celor mai mari probleme cu care se confruntă societatea noastră din punct de vedere filantropic și umanitar?

2. RELEVANȚA TEMEI ÎN CERCETAREA TEOLOGICĂ ACTUALĂ

O scurtă privire a slujirii bimilenare a Bisericii lui Hristos – prima care a înființat instituțiile filantropice încă din secolul în care și-a dobândit libertatea de a-L mărturisi pe Hristos, adică în secolul al IV-lea, prin contribuția Sfântului Vasile cel Mare; acestui mare ierarh, dascăl și păstor al Bisericii i se datorează înființarea celor dintâi orfelinate, azile și spitale pentru săraci, operă de caritate creștină în care a antrenat pe credincioși și slujitori, dar și pe cei care reprezentau autoritățile politice ale Imperiului roman de Răsărit din acea vreme. Lui i s-a adăugat Sfântul Ioan Gură de Aur, care –în Antiohia Siriei – hrănea la prânz peste 2000 de persoane sărace și neajutorate, adică suferinde sau singure. Iar în secolul al VI-lea Sfântul Ioan cel Milostiv înființa – în Biserica lui Hristos din părțile Alexandriei – cele dintâi maternități, pe care le întreținea cu grâul din valea mănoasă a Nilului.

Peste ani această operă a fost continuată; un mare rol avându-l în această privință mănăstirile, comunități care – cum spune Părintele Dumitru Popescu – au continuat modelul de slujire al primei comunități creștine din Ierusalim, despre care citim în Faptele Apostolilor că era formată din cei care „își vindeau bunurile și averile și le împărțeau tuturor, după cum avea nevoie fiecare” (2, 45). Nu putem spune că în ceea ce privește comunitățile parohiale au jucat un rol mai puțin important, dacă avem în vedere nenumăratele rânduieli canonice prin care se reglementează activitatea filantropică; să nu uităm că Sfântul diacon Laurențiu a vândut vasele liturgice ale bisericii unde slujea pentru a răscumpăra din robie pe unii creștinii luați prizonieri de către barbari. Însăși slujirea diaconițelor viza această activitate filantropică în rândurile femeilor, motiv pentru care nu putem uita frumoasele pagini din *Quo vadis* al scriitorului Henrik Sinkiewicz, în care ne este redată o parte din această activitate caritabilă.

Mănăstirile noastre ortodoxe au fost, de asemenea, locuri de refugiu; cei urmăriți de autorități puteau să-și găsească în ele loc de refugiu, așa cum în vechiul Israel fuseseră „cetățile de refugiu” despre care citim: „Când veți trece peste Iordan, în pământul Canaan, să vă alegeți cetățile care au să fie cetăți de scăpare, unde să poată fugi ucigașul care a ucis om

fără să vrea. Și vor fi cetățile acestea loc de scăpare de cel ce răzbună – aplicând legea talionului, adică dinte pentru dinte, ochi pentru ochi, n.n. – sângele vărsat ca să nu fie omorât cel ce a ucis înainte de a se înfățișa el în fața obștii de judecată” (Numeri 35, 11-12). Acest regim i l-au respectat chiar și barbarii; iar în ultimul secol – al XX-lea – chiar și regimul totalitar comunist. Atunci când nu a mai vrut să respecte acest statut al mănăstirilor, consacrat de secole, aceste vetre de credință și rugăciune au fost desființate.

Reînființarea vechilor mănăstiri, înființarea altora noi și diversificarea slujirii în cadrul parohiilor a dus și la creșterea răspunderii pastorale și misionare față de cerințele slujirii filantropice din respectivele comunități. Sunt memorabile cuvintele fericitului întru adormire Patriarhul Teoctist – în Catedrala episcopală din Curtea de Argeș, în ziua de 30 mai 1999 – prin care sublinia noile responsabilități pastorale ale slujitorilor bisericești: „Preoții sunt chemați să-și facă datoria cu prisosință la altarele lor; să-i slujească pe credincioși, cum i-a slujit Mântuitorul pe oamenii timpului Său, să aibă grijă de bolnavi, de copii, de cei săraci și de bătrâni. Ei trebuie să lucreze mereu pentru a sădi demnitatea, cinstea și dreptatea în sufletele românești și să combată abuzurile, păcatele și relele de tot felul din societatea noastră... Iar noi, toți, să ne examinăm întotdeauna, seara sau în momentele noastre de liniște, spre a vedea ce daruri ale Duhului Sfânt avem și cum le dăruim și altora. Este cea mai înaltă misiune a noastră, în calitate de creștini ortodocși...” († Teoctist, *Pe treptele slujirii creștine*, vol. X, Ed. Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2001, pp. 130-131).

Altă dată întâistătătorul Bisericii noastre de pioasă amintire, arăta că fiecare fiu al Bisericii noastre „de la locul unde se află trebuie să fie foarte atent la păstrarea frumuseții Ortodoxiei noastre. Fiecare, nu numai preotul, ci și credincioșii, și intelectualii, și academicienii, filosofii; nu numai cu numele și nu numai protocolar să vină la biserică; ci să trăiască (credința dreptslăvitoare, aflându-se permanent în, n.n.) Biserică, să trăiască adevărurile ei, nu să-și găsească scuze, să spună: *Iată eu sunt ortodox, nu pot să merg la biserică în atâta fum de tămâie și de lumânări și de adunare multă de credincioși*. Fiindcă atunci când se spune așa ceva se face un deserviciu, se aduce o știrbire numelui de creștin ortodox, care este un nume foarte frumos, căci *creștin* este numele înrudirii cu Mântuitorul Iisus Hristos, creștin (înseamnă) purtător de Dumnezeu” (*Ibidem*, p. 137); în această calitate trebuie să mărturisească iubirea lui Dumnezeu. Adăugând celor de sus, putem spune că putem împlini slujirea noastră filantropică – o adevărată *liturghie* pusă în slujba aproapelui, adică slujirea lui Hristos cel flămând, gol, bolnav și apăsător de greutatea vieții, Care se oglindește în orice frate de-al nostru aflat în acea situație – și în calitate de medici creștini, de economiști

creștini, de profesori creștini, cum spunea Profesorul Teodor M. Popescu încă din perioada interbelică.

Multe din aceste slujiri filantropice – începând cu scrisul cronicarilor din Țările române – sunt oglindite în multe dintre creațiile literare care îmbogățesc limba acestui binecuvântat neam; din acest motiv nu putem fi întru totul de acord cu Andrei Pleșu, atunci când scrie că „nu Săgetătorul – cu privirea pe țintă – e emblema zodiacală a Balcanilor (în care suntem incluși, deși suntem la nord de Dunăre, n.n.), ci Berbecul, țâșnirea oarbă înainte, *furor*-ul întemeietor; și, eventual, *oiștea în gard*” (Andrei Pleșu, p. 194). Suntem mai degrabă – datorită fluctuațiilor din această parte de lume – supuși unui „grafic ondulatoriu”, care determină „o dinamică interioară de tipul respirației. Perioade de expansiune *consumistă* alternează cu perioade de concentrare corectivă.” Din acest motiv – după constrângerile comuniste – este firesc să ne așteptăm la revenirea Bisericii noastre la slujirea pe care a practicat-o înainte de venirea comunismului. De aici și această paradoxală „alternanță de modele aparent ireductibile (prin care) se exprimă ceva din firea autohtonă: capacitatea de a petrece, răbdător, între imperii, combinând, multicultural, arhaicul cu post-modernitatea, în așteptarea – străveche – a alinierii nord-atlantice...” (Andrei Pleșu, p. 195).

Această cercetare mi-a fost sugerată în primul rând de scrisul lui Mihai Sadoveanu, legat de Dumbrava minunată în care funcționează mănăstirea noastră – situată lângă cătunul Buciumeni, între Rădășeni și Fălticeni – în care funcționează un cămin pentru bătrâni; grija pentru persoanele în vârstă sau cu diferite grade de dificultate motorie constituind una dintre laturile slujirii misionare și filantropice a Bisericii noastre, atât la nivel de parohie cât și în cadrul mănăstirilor sau a așezămintelor religioase.

Dar și de ceea ce spunea marele poet Mihai Eminescu: „În istoria popoarelor lumii moderne, cu deosebire demnă de toată mirarea este soarta nației române! Din început înconjurată de puternici vecini, în luptă seculară cu ei, supusă apoi și sfâșiată în mai multe trunchiuri, nu o dată ea a fost pe marginea prăpastiei; nu o dată existența ei și chiar numele său a fost în ajunul de a fi șterse din cartea omenirii; și – fapt ciudat – tocmai în acele momente de durere, când fiii ei cei mai energici, cei mai plini de credință în vitalitatea gîntei române desperau, atunci Providența lua de mână pre națiunea română, o scotea din toate primejdiile și o reînălța mai tânără și mai sdravănă decât fusese înaintea ceasului pieirii. N-avem dar dreptul noi, românii, de a susține că – la gurile Dunării de Jos – nouă ni s-a dat o misiune de împlinit?” (Sandu Tudor, *Naționalism românesc*, Ed. Eikon, Cluj-Napoca, 2013, pp. 71-72). Desigur, avem o misiune și încă una sfântă, de care vorbea și Sfințitul Mucenic Montanus din Sirmium: *De a aduce laudă lui Dumnezeu în lingua romana!*

Pentru a realiza această cercetare m-am preocupat de mai multe aspecte. Mai întâi am considerat că se cuvine a se acorda un anumit interes felului în care au fost priviți slujitorii Bisericii în împlinirea slujirii lor, cu precădere în ultimele două secole, și cum se oglindește acest fapt în literatura secolelor XIX-XX și din ultimele două decenii de libertate; chiar dacă unii au accentuat mai mult anumite aspecte hazlii, sau trăsături care țin de umanismul și nu de hieratismul lor.

Nu mai puțin ce loc ocupă datinile creștine și obiceiurile pământului, eresurile și superstițiile – nu fără o legătură cu sacrul și importanța acestuia în viața personală dar și comunitară – întâlnite în comunitățile tradiționale, dar și din zilele noastre. Toate acestea, desigur, oglindind adevărul că credința creștină ortodoxă a fost și este – cum spunea Mircea Eliade – nu doar un fenomen, ci un real fapt de viață; din acest motiv și li-a găsit loc și în multe dintre creațiile literare.

Nu ne-am propus o examinare exhaustivă, ci doar una care să ofere exemple grăitoare; acestora am adăugat două studii de caz. Primul este consacrat felul în care a fost prezentată slujirea misionară a mănăstirilor – mai ales a duhovnicilor din aceste așezăminte monahale – în anii comunismului, adică în acei ani când multe dintre aceste oaze de slujire și rugăciune au fost desființate, prin nefericitul decret 410/1959; cel de-al doilea este consacrat oglinirii în literatura recentă a slujirii misionare din timpul comunismului, la nivel de parohie, dar și după decembrie 1989.

De aceste studii de caz avem nevoie pentru a ne convinge că în scrierile noastre literare – de ieri și de astăzi – sunt multe mărturii privind slujirea misionară și filantropică a Bisericii noastre; dar și multe aspecte legate de această activitate care se cer îmbunătățite, adică aduse la zi. Pe scurt, trebuie – analizând și evaluând această slujire – să ținem cont, în primul rând, de felul în care e înțeleasă și primită această slujire a Bisericii noastre din partea celor cărora li se adresează; numai așa vom fi feriți de ispita de a ne declara neînțeleși și rău interpretați.

3. SCURT CADRU AL LUCRĂRII

Lucrarea se compune dintr-o introducere și cinci capitole (*Misiunea Bisericii și slujirea ei filantropică oglindită în literatura recentă, Slujirea misionară și filantropică a Bisericii noastre străbune, Viața creștină. Datinile și eresurile legate de ea, Pastorația în vremea comunismului, Misiunea Bisericii și slujirea ei filantropică oglindită în literatura recentă*), urmate de concluzii. Tratarea aspectelor analizate este echilibrată, redată într-un stil cursiv și respectând logica demersului misionar propus și metodologia de elaborare a unui

proiect de doctorat, respectând instrumentarul științific prin referirea la o serie de metode specifice cercetării de acest gen (sistematică, istorico-critică etc.).

În capitolul I se face referire la modelul comunității creștine din Ierusalim - în cadrul căreia a fost îmbinată slujirea sfințitoare și filantropică, întrucât frângerea pâinii era urmată de împărțirea diferitelor bunuri celor lipsiți – a urmat de modul de organizare a tuturor comunităților Bisericilor locale, Sfântul Apostol Pavel arătându-se un neobosit susținător al întraajutorării creștine atât în interiorul comunităților creștine, cât și între comunitățile Bisericilor locale aflate în permanentă legătură cu Biserica din Ierusalim.

Sfinții părinți din secolul de aur al Bisericii creștine, Sfântul Vasile cel Mare în Cezareea Capadociei și Sfântul Ioan Gură de Aur în Antiohia și Constantinopol au extins dimensiunile acestei duble slujiri, de sfințire și de într-ajutorare filantropică prin organizarea primelor așezăminte de asistență socială și medicală – orfelinate, spitale și azile, cât și prin organizarea de agape pentru cei săraci; Sfântul Ioan Gură de Aur, în Antiohia, hrănea zilnic două mii de oameni. Acestei înnoitoare inițiative i se va adăuga și Sfântul Ioan cel milostiv, care va organiza în Egipt primele maternități creștine, întreținându-le cu grânarele Bisericii. Astfel, așa cum sublinia Sfântul Ioan Damaschin în convorbirea sa cu arabii musulmani, slujirea Bisericii a ajuns să fie emblematică pentru slujirea filantropică, și aceasta oglindind *noutatea* pe care a adus-o Hristos lumii.

În capitolul al II-lea, se evidențiază slujirea Bisericii noastre străbune oglindită în literatura cronicarilor, în cronica lui Marcus Bandinus și în scrierea lui Dimitrie Cantemir *Descrierea Moldovei*; prin aceste mărturii confirmându-se adevărul că Ortodoxia românească dintru început și-a îndeplinit slujirea misionară și filantropică în sânul neamului în care s-a născut, ajutându-l la afirmarea sa în rândul popoarelor europene și la cultivarea culturii naționale, știut fiind că primele creșii literare aparțin ierarhilor Bisericii noastre, iar *Biblia de la București*, fiind cel mai important document de limbă literară la sfârșitul secolului XVII. Este mai mult decât grăitor faptul că Mitropolitul Dosoftei al Moldovei, căruia i se atribuie primele creații literare este deopotrivă și creatorul limbajului liturgic românesc, astfel poporul român fiind printre primele popoare europene, care au un limbaj propriu liturgic.

În capitolul al II-lea, de altfel cel mai dens în suma de informații prezentate în urma exercițiului de cercetare, este aratat rolul important al mănăstirilor în apărarea credinței, în călăuzirea credincioșilor prin marii duhovnici care au trăit în mănăstiri, precum și prin cultivarea limbii și culturii naționale, să nu uităm că primele școli au luat ființă în mănăstiri pentru formarea slujitorilor bisericești. În mănăstiri, de asemenea s-au copiat numeroase manuscrise, s-au împodobit cărți și s-au dezvoltat artele frumoase în frunte cu sculptura și

arhitectura; așa se explică de ce în arealul românesc s-a înregistrat un fenomen mai puțin întâlnit decât în alte părți: monahii și monahiile nu s-au înstrăinat de necazurile neamului. Dimpotrivă, mănăstirile au coborât din sihăstria sper a ajuta neamul aflat în suferință; monahii de pe Ceahlău au coborât la poalele lui și la Văratec, Agapia din deal a coborât spre Agapia din vale, iar în timp ce unii au ales ca locuri de rugăciune Sihăstria și Sihla, alții au rămas la gura Secului, unde evenimentele revoluționarilor din 1921 îi va antrena în apărarea norodului.

Tot în acest capitol este subliniat rolul parohiei în afirmarea slujirii Bisericii noastre. Fiecare localitate sau așezare străveche și-a avut păstorul ei, care i-a însoțit pe enoriașii săi și-n vremuri de bucurie și în vremuri de tristețe. Dacă în *Frații Jderi* se subliniază rolul mănăstirilor care adunau în jurul lor la hramuri pe credincioși, în *Baltagul* este oglindită această purtare de grijă a păstorilor duhovnicești în cadrul comunităților creștine. Itinerariul Vitoriei Lipan fiind marcat de chipurile unor astfel de slujitori. În continuare, se evocă o serie de chipuri de slujitori bisericești atât din mănăstiri cât și din parohii, confirmând zicala românească *cum e popa-i și poporul*. Exemplul slujitorilor fiind urmat de credincioși, fapt care a făcut ca acest comportament să devină unul paradigmatic pentru credincioșii de toate vârstele. Duhovnicii din mănăstiri i-au îndemnat spre rugăciune și viață sfântă, iar preoții din parohii – ei însuși căsătoriți și cunoscând necazurile familiale au constituit un permanent îndemn de a cultiva o viață creștină după modelul sfinților.

În multe dintre creațiile literare întâlnim figuri de slujitori: cărturarul părinte Nicodim Jder de la Mănăstirea Neamț, Popa Tanda din Săraceni, părintele duhovnic al Vitoriei Lipan, Părintele Ghermănuță sau maicile din povestirile lui Vasile Voiculescu. Toate acestea ne cuceresc nu prin izolarea lor de firescul vieții, ci prin aceia că ne îndeamnă să găsim în orice cădere a vieții o șansă de înălțare duhovnicească.

În capitolul III este subliniat cu pregnanță modul în care este oglindită în natura noastră legătura dintre credința strămoșească și frumoasele datini românești. În toate străbate aceeași cumințenie, același echilibru și același optimism al vieții. Chiar momentul morții nu este privit cu groază ci ca o trecere așteptată și pregătită; ea fiind momentul care încununează strădania râvnitoare a întregii vieți pentru că ne prilejuiește împlinirea cu Hristos. În datinile românești, datorită credinței creștine, toate au o rânduială, această rânduială este păstrată cu sfințenie de întregul univers, dar și de viața fiecărei comunități. Așa cum arata și Vasile Băncilă, calendarul fiind oglinda acestei ordine neschimbabile așezate de Creatorul.

Căutând să evidențiem dimensiunea cosmică a creștinismului românesc - de care vorbea Mircea Eliade – este subliniat faptul că în literatura română se oglindește realitatea că vechile moșteniri precreștine s-au păstrat în spiritualitatea românească; unele cu rolul lor

apotropaic, iar altele oglindind groaza pe care au trăit-o oamenii din totdeauna în faza dezlănțuirii stihțiilor. Acestea din urmă fiind expresia dezorânduiei pe care a adus-o în lume păcatul și moartea, care au fost biruite de Hristos. Așa se explică de ce Vitoria Lipan merge deopotrivă și la părintele pentru a se sfătui, dar și la vrăjitoarea satului pentru a-i spune dacă rânduiala lui Nichifor i-a fost afectată de vreo lucrare a duhurilor întunecate.

În capitolul IV este evidențiată condiția Bisericii în comunism, supusă unui accentuat proces de deconstrucție operat de ideologia atee. În urma concursului dintre ideologia comunistă și „ideologia” evangheliei creștine, Biserica a fost un punct de stabilitate socială într-o societate care se reinventa sub aspect economic, politic și social. În acest context, Biserica a jucat un rol esențial în propovăduirea dreptei credințe, în cultivarea unei trăiri autentice prin susținerea idealului de sfințenie. Prin exemplul Mănăstirii Hadâmbu, al cărei rol este subliniat în scrierile Părintelui Constantin Nonea, valorile creștine au rămas vii în mentalitatea și experiența cotidiană a oamenilor.

În capitolul V este subliniată, într-o ordine metodologică logică, misiunea Bisericii și slujirea ei filantropică oglindită în literatura recentă. Atenția noastră este centrată pe credința și iubirea aproapelui și pe coordonatele pastorale, așa cum sunt menționate în literatura recentă.

În concluzii este punctat faptul că literatura română, în întregul ei, este cea mai bună arhivă în care se păstrează documente, fapte, gânduri, atitudini și descrieri, care ne încredințează de adevărul că poporul român s-a născut creștin și că a avut permanent – așa cum arată marele poet Mihai Eminescu – ca ocrotitoare și maică spirituală Biserica noastră străbună. Nevoia de a cunoaște și aprofunda acest adevăr la începutul celui de al treilea mileniu, este pe măsura imperioasei cerințe de a redescoperi profunzimile credinței noastre și al rolului ocrotitor pe care Biserica l-a avut asupra acestui neam, fiindu-i aproape și sprijinindu-l în cele mai grele momente ale istoriei sale. De fapt, aceasta și este prioritatea misionară a vremurilor în care trăim: să redescoperim iubirea jertfelnică pe care Biserica neamului nostru a avut-o față de toți fiii săi.

BIBLIOGRAFIE

I. IZVOARE

1. Biblia sau Sfânta Scriptură, Tipărită cu aprobarea Sfântului Sinod, sub îndrumarea și cu purtarea de grijă a preafericitului părinte Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, București, 2006

II. LITERATURA PATRISTICĂ

2. Clement Alexandrinul, *Protepticul si Pedagogul*, în „Colecția Părinți și Scriitori Bisericești”, volumul 4, traducere, introducere și note de Pr. prof. D. Fecioru, Ed. Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1982
3. Sf. Grigorie de Nazianz, „Cuvântarea XLIII”. *Apologia sau cuvântarea în care arată motivele care l-au îndemnat să fugă de preoție și „Elogiul Sfântului Vasile”* (trad. Nicolae Donos), Huși, 1931
4. Sf. Vasile cel Mare, *Comentar la Psalmi*, ediția a II-a, traducere de Pr. Dr. Olimp N. Căciulă, București, 1943
5. Sf. Vasile cel Mare, *Despre lăcomie*, traducere de Pr. D. Fecioru, în „Biserica Ortodoxă Română”, nr. 4-5/1945
6. Sfântul Ioan Gură de Aur, *Despre schimbarea numelor. Despre răbdare. Despre milostenie. Despre tăria credinței. Despre propovăduirea Evangheliei*, traducere de D. Fecioru, Ed. Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2006
7. Sfântul Ioan Gură de Aur, *Omilia XLVI la Matei, Omilii la Matei*, traducere de Dumitru Fecioru, Ed. Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1994
8. Sfântul Vasile cel Mare, *Comentar la Psalmi*, ediția a II-a, traducere de Pr. dr. Olimp N. Căciula, (fără editură), București, 1943
9. Sfântul Vasile cel Mare, *Comentariu la Psalmi, Ps. CXIV*, traducere de Pr. dr. Olimp N. Căciulă, București, 1939
10. Sfântul Vasile cel Mare, *Cuvânt rostit în timp de foamete și secetă*, traducere de Pr. Prof. D. Fecioru, București, 1975
11. Sfântul Vasile cel Mare, *Cuvântare cu prilejul unei secete, urmată de foamete*, traducere de Pr. N. Donos, în „Modele de Cuvântări Bisericești” Huși, 1927
12. Sfântul Vasile cel Mare, *Despre iubirea aproapelui*, traducere de Pr. Nic. D. Tănăsescu, în „Glasul Bisericii”, nr. 1-2/1961
13. Sfântul Vasile cel Mare, *Despre lăcomie*, traducere de Pr. D. Fecioru, în „Biserica Ortodoxă Română”, nr. 4-5/1945 Sfântul Vasile cel Mare, *la seama la tine însuși!*, traducere de Pr. Matei Paslaru, Râmnicu Vâlcea, 1937
14. Sfântul Vasile cel Mare, *Omilia contra bogaților*, trad. de Pr. D. Fecioru, sub titlul: „Cuvânt la duminica a XII-a după Rusalii”, în „Mitropolia Olteniei”, nr. 9- 10/1968
15. Sfântul Vasile cel Mare, *Omilie la cuvintele Evangheliei după Luca: «Strica-voi jitnițele mele și mai mari le voi zidi» și despre lăcomie*, traducere de Pr. prof. D. Fecioru, în „Mitropolia Olteniei”, nr. 11-12/1974
16. Sfântul Vasile cel Mare, *Scrieri. Partea întâia. Omilii la Hexaameron. Omilii la Psalmi.*

- Omilii și cuvântări*, traducere, introducere, note și indici de Pr. D. Fecioru, Ed. Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1986
17. Sfântul Vasile cel Mare, Omilia că nu trebuie să ne alipim inimile de bunurile lumești,

III. CĂRȚI, ARTICOLE, STUDII

18. † Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, *Pe treptele slujirii creștine*, volumul X, Ed. Institutului Biblic și de Misiune al BOR, București 2001
19. † Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, *Pe treptele slujirii creștine*, vol. VIII, București, 1998
20. Allard, Paul, *Basile (Saint)*, în „Dictionnaire de Théologie Catholique”, tome II, première partie, col. 441-455, Paris, 1923
21. Altaner, Berthold, *Patrologie*, Freiburg, 1938
22. Andronescu, Demostene, *Reeducarea de la Aiud. Peisaj lăuntric. Memorii și versuri din închisoare*, Ed. Christiana, București, 2009
23. Aurel State, *Drumul Crucii. Amintiri de pe front și din gulaguri*, Ed. Rost/Fundația Sfinții Închisorilor, București/Pitești, 2013
24. Bardernewer, O., *Les Peres de l'Eglise, leur vie et leurs oeuvres*, vol. II, Paris, 1905
25. Bălan, Protosinghel Ioanichie, *Pateric românesc*, ediția a II-a, Ed. Arhiepiscopiei Tomisului și Dunării de Jos, Galați, 1990
26. Bel, Pr. prof. univ. dr. Valer, *Misiunea Bisericii în lumea contemporană. 2Exigențe*, Ed. Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2002
27. Boca, Părintele Arsenie, *Calea Împărăției*, ediția a V-a, Ed. Sfintei Episcopii Ortodoxe Române a Aradului, Arad, 2006
28. *Biserica Ortodoxă Română în trecut și astăzi*, Ed. Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1979
29. Bodogae, Teodor, *Pagini celebre din activitatea de păstor a Sfântului Vasile cel Mare*, în rev. „Mitropolia Ardealului”, nr. 1-2/1979
30. Bodogae, Teodor, *Predica Sfântului Vasile cel Mare la vreme de foamete și secetă*, în „Glasul Bisericii”, nr. 5-6/1979
31. Bosh, David, *Dynamique de la mission chrétienne: histoire et avenir des modèles missionnaires*, Ed. Lomé/Karthala/Labor et Fides, Haho/Paris/Genève, 1995
32. Botoșaneanul, Adrian, *Aspecte ale vieții sociale oglindite în opera Sfântului Vasile cel Mare*, în „Mitropolia Moldovei și Sucevei”, nr. 1-2/1979
33. Bria, Pr. prof. dr. Ion, *Mărturia creștină în Biserica Ortodoxă*, în „Glasul Bisericii” 1-2/1982
34. Bria, Pr. prof. Ion, *Liturghia după liturghie: O tipologie a misiunii apostolice și mărturiei creștine azi*, Ed. Athena, București, 1996
35. Bucuroiu, Răzvan, *21 de chipuri de chipuri ale mărturisirii*, Casa editorială Ponte, București, 2011
36. Burke, Edmond, *Reflecții asupra Revoluției din Franța*, Ed. Nemira, București, 2000
37. Buzescu, Nicolae, *Ideile sociale în operele Sfinților Trei Ierarhi*, în „Biserica Ortodoxă Română”, nr. 1/1959
38. Cayré, F. , *Précis de Patrologie. Histoire et doctrine des Pères et Docteurs de*

L'Église, tome I, Paris, 1931

39. Călugăr, Dumitru, *Sfinți și Părinți ai Bisericii*, Sibiu, Editura Arhidecezană, 1936
40. Ciomâzgă, Cornel Constantin, *Se întorc morții aceadă*, Ed. Cartea actuală 3C, București, 2014
41. Ciomâzgă, Cornel Constantin, *Se întorc morții aceadă*, Ed. Cartea actuală 3C, București, 2014
42. Codrescu, Răzvan, *Demonstene Andronescu sau vocația mărturisirii*, în *Demonstene Andronescu, reeducarea de la Aiud. Peisaj lăuntric. Memorii și versuri din închisoare*, Ed. Christiana, București, 2009
43. Coman, I. G., *Personalitatea Sfântului Vasile cel Mare*, în vol. „Sfântul Vasile cel Mare”, Ed. Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1980
44. Coman, Ioan Gh., *Atitudinea practică a Sfinților Trei Ierarhi*, în „Glasul Bisericii”, București, nr. 10/1956
45. Coman, Ioan Gh., *Folosirea în comun a mijloacelor de trai*, în „Studii Teologice”, nr. 9-10/1953
46. Coman, Pr. prof. I. G., *Rolul social al milei creștine la Părinții capadocieni*, Tipografia Diecezană, Beiuș, 1945
47. Coman, Pr. prof. Ioan G., *Bogăție, piedică în calea mântuirii*, în „Studii Teologice”, nr. 9-10/1952
48. Coman, Pr. prof. Ioan G., *Creștinismul și bunurile materiale după Sfinții Părinți*, în „Studii Teologice”, nr. 3-11/1949
49. Coman, Pr. prof. Ioan G., *Învățătura creștină despre bunurile economice*, în „Studii Teologice”, nr. 3-4/1951
50. Coman, Pr. prof. Ioan G., *Temeiuri biblice și patristice pentru folosirea în comun de către oameni a mijloacelor de trai*, în „Studii Teologice”, nr. 9-10/1953
51. Coman, Ioan Gh., *Creștinismul și bunurile materiale după Sfinții Părinți*, în „Studii Teologice”, nr. 3-4/1949
52. Coman, Ioan Gh., *Învățătura creștină despre bunurile economice*, în „Studii Teologice”, nr. 3-4/1951
53. Cosma, Sorin, *Idei moral-sociale în opera Sfinților Trei Ierarhi*, în „Mitropolia Banatului”, nr. 1-3/1974
54. Courtonne, Yves, *Un témoin du IV-e siècle oriental: Saint Basil et son temps d'après sa correspondance*, Paris, 1973
55. Creștinismul – sufletul neamului românesc. Lucrările simpozionului național „Sfântul Andrei”- Apostolul românilor, Ediția I-a, dr. Iosif Niculescu, *De la nemurirea zamolxiană la învierea creștină. România – grădina Maicii Domnului*, Ed. Agaton, Făgăraș, 2004
56. Creștinismul – sufletul neamului românesc. Lucrările simpozionului național „Sfântul Andrei”- Apostolul românilor, Ediția I-a, dr. Iosif Niculescu, *De la nemurirea zamolxiană la învierea creștină. România – grădina Maicii Domnului*, Ed. Agaton, Făgăraș, 2004
57. *Din învățăturile Părintelui Arsenie Boca. Mărgăritare duhovnicești*, Ed. Credința strămoșească, Mănăstirea „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil, Petru Vodă, 2002
58. Stăniloae, Pr. prof. dr. Dumitru, *Teologia Dogmatică Ortodoxă*, volumul I, Ed. Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1996

59. Dușu, Constantin, *Aspecte sociale în predica Sfântului Vasile cel Mare*, în „Studii Teologice”, nr. 1-4/1979
60. Enache, George, *Ortodoxie și putere politică în România contemporană*. Studii și eseuri, Ed. Nemira, București, 2005
61. Evdochimov, Paul, *Arta icoanei. O teologie a frumuseții*, traducerea de Grigoe și Petru Moga, Ed. Sophia, București, 2014
62. Fecioru, Pr. prof. Dumitru, *Viața și opera Sfântului Vasile cel Mare*, în Sfântul Vasile cel Mare, *Scrieri. Partea întâi*, Ed. Institutul Biblic și de Misiune al B. O. R., București, 1986
63. Gauchet, Marcel, *Dezvrăjirea lumii. O istorie politică a religiei*, traducerea și postfață de Vasile Tonoiu, Ed. Științifică, București, 1995
64. Georgescu, Mihai, *Idei morale și sociale în „Comentariul la Psalmi” al Sfântului Vasile cel Mare*, în „Studii Teologice”, nr. 10/1958
65. Georgescu, Pr. magistrand Mihai, *Idei morale și sociale în Comentariul la Psalmi al Sfântului Vasile cel Mare*, în „Studii Teologice”, nr. 7-8/1958
66. Himcinschi, Pr. Mihai, *Doctrina trinitară ca fundament misionar – Relația Duhului Sfânt cu Fiul în teologia răsăriteană apuseană, implicații doctrinare și spirituale ale acesteia*, Ed. Reîntregirea, Alba Iulia, 2004
67. Himcinschi, Pr. Mihai, *Biserica în societate – Aspecte misionare ale Bisericii în societatea actuală*, Ed. Reîntregirea, Alba Iulia, 2006
68. Ioniță, Pr. dr. Alexandru, *Următori ai lui Hristos și fii devotați ai patriei*, Ed. Vasiliana, Iași, 2007
69. Ioniță, Pr. dr. Alexandru, *Ierarhi și cărturari : Veniamin Costachi (1768-1846, Luminătorul Moldovei*, Ed. Gurada Art/Vasiliana, Chișinău/Iași, 2007
70. Ioniță, Puiu, *Poezie mistică românească*, Institutul European, Iași, 2014
71. Ioniță, Viorel, Sfântul Vasile cel Mare, la 1600 de ani de la moartea sa, în rev. „Glasul Bisericii”, nr. 5-6/1979
72. Ioniță, Viorel, *Viața și activitatea Sfântului Vasile cel Mare*, în „Ortodoxia”, nr. 1/1979
73. Ispir, prof. dr. Vasile, *Curs de îndrumări misionare*, București, 1929
74. *Istoria stalinismului în România*, Ed. Humanitas, București, 1990
75. *În extremul Occident. Note de drum din Antile, California, Canada*, Editura de Stat pentru Literatură și Artă, București, 1956
76. *În extremul Occident. Note de drum din Antile, California, Canada*, Editura de stat pentru Literatură și Artă, București, 1956
77. *Învățătura de Credință Creștină Ortodoxă*, Ed. Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1992
78. Kirk, Andrew J., *The Mission of Theology and Theology as Mission. Valley Forge*, Trinity Press International and Gracewing, Herefordshire, 1997
79. Mercurie, Monahul, *Mucenicia Noului Athon*, trad. de Cristian Spătărelu, Ed. Buna-Vestire, Galați, 2004
80. Mihăiță, Arhiepiscop prof. dr. Nifon, *Misiologie creștină*, Ediția a II-a, Ed. ASA, București, 2005
81. Mureșan, Asist. Dr. Radu Petre, *Misiunea Misiologiei. Câteva considerații actuale privind misiologia ortodoxă*, în "Studii Teologice", seria a III-a, nr. 1, ianuarie-martie/2006
82. Naniescu, Iosif, *Sfântul Vasile, arhiepiscopul Kesariei Kapadokiei (329-379)*, București,

1898

83. Neamțu, Mihail, *Credință și rațiune. Dialoguri, contradicții, împăcări*, Ed. Lumea Credinței, București, 2013.
84. Nechita, Pr. prof. univ. dr. Vasile, *Biserica mărturisitoare în zeghe*, Ed. Vasiliana '98, Iași, 2008
85. Nechita, Pr. prof. dr. Vasile, *Pentru o Misiologie practică*, Ed. Garuda Art/Vasiliana, Chișinău/Iași, 2005
86. Nechita, Pr. Prof. Univ. dr. Vasile, *Misiunea Bisericii de la ecumenicitate la ecumenism*, Ed. Garuda art/Vasiliana, Chișinău/Iași, 2005
87. Nechita, Pr. prof. univ. dr. Vasile, *Misiunea Bisericii în lumina lui Hristos*, Ed. Vasiliana, Iași, 2007
88. Nechita, Pr. V., Pr. A. Niculcea, Pr. Gh. Petraru, *Ecumenismul e ca primăvara...*, Ed. Garuda Art/Vasiliana, Chișinău/Iași, 2006
89. Nonea, Constantin, *Movila lui Faur*, Ed. Junimea, Iași, 1971
90. Norocel, Arhim. Epifanie, *Egalitatea oamenilor în concepția Sfatului Vasile cel Mare*, în „Mitropolia Moldovei și Sucevei”, nr. 5-6/1972
91. Panaite, Pr. prof. Costică, *Profesorul Adrian N. Popescu. Date biografice și aspecte principale din activitatea sa didactică și publicistică*, în Prof. Adrian N. Popescu, *Amintiri omagiale...*, Ed. Episcopiei Buzăului și Vrancei, Buzău, 2007
92. Papacioc, Părintele Arsenie, „*Aici a fost Biserica – în temniță*”, în Octavian Anastasescu, *Lângă Valeriu Gafencu, sfântul închisorilor*, Ed. Areopag, București, 2014
93. *Pasărea fără aripi*, în *Să nu ne răzbunați! Mărturii despre suferințele românilor din Basarabia (Adunate de monahul Moise)*, Ed. Reîntregirea, Alba Iulia, 2012
94. *Pastorație și misiune în Biserica Ortodoxă*, Ed. Episcopiei Dunării de Jos, Galați, 2001
95. *Patrologie*, manual pentru uzul studenților institutelor teologice, București, Ed. Institutului Biblic și de misiune Ortodoxă, 1956
96. Pavel, Const. C., *Lăcomia, patimă dăunătoare vieții individuale și obștești*, în „Studii Teologice”, seria a II-a, nr. 7-8/1955
97. Pavel, Prof. Const. C., *Atitudinea Sfinților Trei Ierarhi fata de problemele morale ale vremii lor*, în „Studii Teologice”, seria a II-a, nr. 3-4/1977
98. Păișan, Cristina, Radu Cinceanu, *Biserica Ortodoxă Română sub regimul comunist*, volumul I: 1945-1958, Ed. Institutului Național pentru Studiul Totalitarismului, București, 2001
99. Pârvu, Părintele Iustin, „*Despre canonizarea sfinților închisorilor*”, în Octavian Anastasescu, *Lângă Valeriu Gafencu, sfântul închisorilor*, Ed. Areopag, 2004
100. Petraru, Pr. Prof. dr. Gheorghe, *Misiologie ortodoxă. I. Revelația lui Dumnezeu și misiunea Bisericii*, Ed. Panfilius, Iași, 2002
101. Petraru, Pr. prof. dr. Gheorghe, *Repere pentru o misiologie ortodoxă*, în „Teologie și Viață”, 7-12/2000
102. Petraru, Pr. Prof. dr. Gheorghe, *Temeiurile biblice ale misiunii Bisericii*, în „Teologie și Viață”, nr.1-6/2003
103. Petraru, Pr. Prof. dr. Gheorghe, *Paradigme conceptuale moderniste și postmoderniste și impactul lor asupra teologiei și misiunii Bisericii*, în volumul *Modernitate, postmodernitate, religie*; în Simpozionul „Modernitate, postmodernitate, religie”, Editura Vasiliana 98, Iași, 2005

104. †Plămădeală, Antonie, *Idei sociale în opera Sfântului Vasile cel Mare*, în vol. „Sfântul Vasile cel Mare”, București, 1980
105. †Plămădeală, Antonie, *Biserica slujitoare în Sfânta Scriptură, Sfânta tradiție și teologia contemporană*, Ed. Institutul Biblic și de Misiune al B. O. R., București, 1972
106. Pleșu, Andrei, *Comedii la porțile Orientului*, Ed. Humanitas, București, 2005
107. Pop, Irineu, *Învățămintele morale și sociale în opera și activitatea Sfântului Vasile cel Mare, necesare activității preoților în vremea noastră*, în revista „Studii Teologice”, nr. 3-4/1985
108. Popa, Drd. Ioan D., *Sfântul Vasile cel Mare - predicatorul milosteniei*, în „Studii Teologice”, nr. 3-4/1974
109. Popescu, Prof. Adrian N., *Amintiri omagiale*, Ed. Episcopiei Buzăului și Vrancei, Buzău, 2007
110. Popescu, Pr. prof. acad. dr. Dumitru, *Teologie și viață. Relevanța teologiei ortodoxe în lumea contemporană*. convorbiri cu Conf. univ. dr. Cristinel Iojă, Ed. Cartea Românească, Alexandria, 2009
111. Popescu, Pr. prof. univ. dr. Dumitru (coord.), Conf. dr. pr. Vasile Nechita, Conf. dr. pr. Ștefan Buchiu, pr. Emilian Stănescu, *Apostolatul creștin și social al Bisericii Ortodoxe. 1925-2005*, Ed. Vasiliana, Iași, 2005
112. Popescu, Teodor M., *Sfinții Trei Ierarhi în slujba Bisericii*, în „Biserica Ortodoxă Română”, nr. 1-3/1952
113. *Preotul profesor dr. Dumitru Stăniloae. Cel mai mare teolog ortodox din veacul al XX-lea*, în Prof. Adrian N. Popescu, *Amintiri omagiale...*, Ed. Episcopiei Buzăului și Vrancei, Buzău, 2007
114. *Preotul profesor dr. Petre Vintilescu. Un mare liturgist roman*, în Prof. Adrian N. Popescu, *Amintiri omagiale...*, Ed. Episcopiei Buzăului și Vrancei, Buzău, 2007
115. Prescure, Vasile, *Personalitatea morală a Sfântului Vasile cel Mare*, în „Studii Teologice”, nr. 5-6/1962
116. *Preotul profesor dr. Ioan G. Coman. Marele patrolog ortodox roman*, în Prof. Adrian N. Popescu, *Amintiri omagiale...*, Ed. Episcopiei Buzăului și Vrancei, Buzău, 2007
117. *Profesorul și mitropolitul dr. Irineu Mihălcescu. Personalitate aureolată de nimbul nemuririi*, în Prof. Adrian N. Popescu, *Amintiri omagiale...*, Ed. Episcopia Buzăului și Vrancei, Buzău, 2007
118. *Profesorul dr. Iustin Moisesescu. Marele patriarh, exeget biblic și teolog ortodox*, în Prof. Adrian N. Popescu, *Amintiri omagiale...*, Ed. Episcopiei Buzăului și Vrancei, Buzău 2007
119. *Profesorul dr. Teodor M. Popescu. Sacerdotul fără hirotonie și odăjdii*, în Prof. Adrian N. Popescu, *Amintiri omagiale...*, Ed. Episcopiei Buzăului și Vrancei, Buzău, 2007
120. Răducă, Pr. prof. Vasile, *Misiunea Bisericii Ortodoxe azi. Provocări, dileme și sugestii*, București, în „Ortodoxia” nr. 1-2/2005.
121. Răducă, Pr. prof. Vasile, *Teologia pastorală și misiunea Bisericii*, în „Studii Teologice”, nr. 3/2005
122. Rivière, Jean, *Saint Basile, évêque de Césarée*, II-e édition, Paris, 1925
123. Sandu, Pr. lect.dr. Dan, *Teologia și practica misiunii în Biserica azi. O tratare comparativă*, în „Analele științifice ale Universității «Al.I. Cuza» Iași” (serie nouă), an. VIII, Ed. Universității, Iași, 2003
124. Scrima, Andrei, *Timpul rugului aprins*, Ed. Humanitas, București, 2000
125. Seipel, Ignaz, *Die wirtschaftsethischen Lehren der Kirchenväter*, Graz-Austria 1972
126. *Sfinții închisorilor în Lumea credinței. Din rezistența României creștine împotriva*

- ateismului comunist*, Ed. Lumea credinței, București, 2014
127. Soare, Pr. dr. Gh. L., *Milostenia în predica Sfinților Părinți*, București, 1948
 128. Soare, Gheorghe I., *Biserica și asistența socială. Doctrina și organizarea în primele șase secole*, Tipografia cărților bisericești, București, 1948
 129. Stan, Liviu, *Instituțiile de asistență socială în Biserica veche*, în rev. „Ortodoxia”, nr. 1/1957
 130. State, Aurel, *Drumul Crucii. Amintiri de pe front și din gulaguri*, Ed. Ros/Fundația Sfinții închisorilor, București/Pitești, 2013
 131. Șebu, Sebastian, *Forma și conținutul predicii creștine în primele trei veacuri*, în „Studii Teologice”, nr. 3-4/1967
 132. *Teologia dogmatică, manual pentru seminarii teologice*, Ed. Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1991
 133. Tixeront, J., *Précis de Patrologie*, Paris, 1920
 134. Tudor, Sandu, *Naționalism românesc*, Ed. Eikon, Cluj-Napoca, 2013
 135. Țuțea, Petre, *321 de vorbe memorabile ale lui Petre Țuțea*, Ed. Humanitas, București, 1991
 136. Vătămanu, Nicolae, *1600 de la înființarea Vasiliadei, cel dintâi așezământ de asistență socială și sanitară*, în „Biserica Ortodoxă Română”, nr. 3-4/1969
 137. Vicovan, Pr. prof. dr. Ion, *Lucrarea slujitoare a Bisericii. Modele și repere ale filantropiei Bisericii Ortodoxe Române în trecut și astăzi*, în „Dialog teologic XI, 21: Sacramentul Reconcilierii. Aspecte istorice, dogmatice și spiritual”, Ed. Sapienia, 2008
 138. Vicovan, Ion, *„Dați-le voi să mănânce!” Filantropia creștină. Istorie și spiritualitate*, Ed. Doxologia, Iași, 2001
 139. Villemain, M., *Tableau de l'éloquence chrétienne au IV-e siècle*, Paris, 1967
 140. †Vornicescu, Nestor, *Despre viața și opera Sfântului Vasile cel Mare. La 1600 de ani de la trecerea sa către Domnul*, Editura Mitropolia Olteniei, Craiova, 1979
 141. Wilhem Bousset, *Legenda Antihristului*, trad. și îngrijire ediție Ramona Ardelean, Ed. Herald, București, 2003
 142. Zăgrean, Arhid. prof. Ioan, *Probleme morale în opera Sfântului Vasile*, în volumul *Sfântul Vasile cel Mare*, Ed. Institutului Biblic și de Misiune al B.O. R., București, 1980

IV. OPERE DIN LITERATURA ROMÂNĂ

143. *Actualitatea*, în Mihai Eminescu, *Articole politice*, ediția a II-a, Ed. Vicovia/Babel, Bacău, 2012
144. Agârbiceanu, Ion, *Două iubiri. Povestiri*, Ed. pentru Literatură, București, 1968
145. Agârbiceanu, Ion, *În întineric*, Ed. Cartea Românească, București, 1910
146. Agârbiceanu, Ion, *Din viața preoțească*, Ed. Diecesană, Arad, 1916
147. Agârbiceanu, Ion, *Chipuri de ceară*, Ed. Cartea Românească, București, 1922
148. Agârbiceanu, Ion, *Popa Man*, Ed. H. Steinberg, București, 1920
149. Agârbiceanu, Ion, *Povestiri*, Ed. Cartea Românească, București, 1986

150. Agârbiceanu, Ion, *În luptă*, în „Viața românească, nr. 10/1906
151. Alecu Russo (17 martie 1819-5 februarie 1859), în Nicolae Manolescu, *Istoria critică a literaturii române...*, Ed. Paralela 45, Pitești, 2008
152. Alecsandri, Vasile, *Doine. Lăcrămioare. Suvenire. Mărgăritărele*, Ed. Minerva, București, 1984
153. Al. Philippide (1 aprilie 1900-8 februarie 1979), în Nicolae Manolescu, *Istoria critică a literaturii române...*, Ed. Paralela 45, Pitești, 2008
154. Alexandru Davila (12 februarie 1862-19 Octombrie 1929), în Nicolae Manolescu, *Istoria critică a literaturii române...*, Ed. Paralela 45, Pitești, 2008
155. Alexandru, Ioan, *Cum să vă spun*, Ed. pentru Literatură, București, 1964
156. Alexandru, Ioan, *Imnele bucuriei*, Ed. Cartea Românească, București, 1973
157. Alexandru, Ioan, *Imnele Transilvaniei*, Ed. Cartea Românească, București, 1976
158. Alexandru, Ioan, *Imnele Moldovei*, Ed. Albastros, București, 1980
159. Alexandru, Ioan, *Imnele Țării Românești*, Ed. Cartea Românească, București, 1981
160. Alexandru, Ioan, *Pământ transfigurat*, Prefață de Zoe Dumitrescu-Bușulenga, Ed. Minerva, București, 1982
161. Alexandru, Ioan, *Imnele Maramureșului*, Ed. Cartea Românească, București, 1988
162. Alexandru, Ioan, *Bat clopotele în Ardeal*, Ed. Făt Frumos, București, 1991
163. Alexandru Macedonsski (14 martie 1854-24 noiembrie 1920), în Nicolae Manolescu, *Istoria critică a literaturii române...*, Ed. Paralela 45, Pitești, 2008
164. Amintiri despre Alexandru Vlahuță, în Vasile Voiculescu, *Gânduri albe*, Ed. Cartea Românească, București, 1986
165. Amputatul, în Vasile Voiculescu, *Gânduri albe*, Ed. Cartea Românească, București, 1986
166. Amzăr, Dumitru-Cristian, *Rânduiala ființei românești. Studii de morfologie culturală*, ediție îngrijită de Dora Mezdrea și Dinu D. Amzăr, Ed. Eikon, Cluj-Napoca, 2015
167. †Anania, Bartolomeu Valeriu, *Rotonda plopilor aprinși*, Ed. Cartea Românească, București, 1983
168. †Anania, Bartolomeu Valeriu, *Părintele Stăniloae*, în „Renașterea”, nr. 8-11/1993
169. †Anania, Bartolomeu Valeriu, *O minune de suflet*, în *Părintele voicescu. Un duhovnic al cetății*, Ed. Bizantină, București, f. a.
170. †Anania, Bartolomeu Valeriu, *Predoslovie*, în Arhim. Cleopa Ilie *Călăuză de credință ortodoxă*, Ed. Episcopiei Dunării de Jos, Galați, 1991
171. Andronescu, Demonstene, *Reeducarea de la Aiud. Peisaj lăuntric. Memorii și versuri din închisoare*, Ed. Christiana, București, 2009
172. Anton Holban (10/23 februarie-15 ianuarie 1937), în Nicolae Manolescu, *Istoria critică a literaturii române...*, Ed. Paralela 45, Pitești, 2008
173. *Apostolatul social*, volumul I, Ed. Institutul Biblic, București, 1948
174. Arghezi, Tudor, *Una sută una poema*, Ed. de stat, București, 1947
175. Arghezi, Tudor, *Cântare omului*, Ed. de stat pentru Literatură și Artă, București, 1956
176. Arghezi, Tudor, *Stihuri pestrițe*, Ed. Tineretului, București, 1957
177. Arghezi, Tudor, *Poeme noi*, Ed. pentru Literatură, București, 1963
178. Arghezi, Tudor, *Litanii*, Ed. pentru Literatură, București, 1967

179. Arghezi, Tudor, *Tablete de cronicar*, Ed. de stat pentru Literatură și Artă, București, 1960
180. Arghezi, Tudor, *Scrieri*, volumul 15: *Secretul*, Ed. Pentru Literatură, București, 1967
181. Arghezi, Tudor, *Scrieri*, volumul 21: *Pravilă de morală practică*, Ed. Pentru Literatură, București, 1967
182. *Arta și naționalitatea*, în Vasile Voiculescu, *Gânduri albe*, Ed. Cartea Românească, București, 1986
183. Baconsky, A. E., *Fluxul memoriei*, Ed. de stat pentru Literatură și Artă, București, 1957
184. Baconsky, A. E., *Biserica neagră*, ediția a II-a, Ed. Eminescu, București, 1995
185. Bacovia, George, *Versuri și proză*, ediția a II-a, revăzută și adăugită, Prefață de Mircea Anghelescu, București, 1987
186. *Barbu Ștefănescu Delavrancea (2 aprilie 1858-29 aprilie 1918)*, în Nicolae Manolescu, *Istoria critică a literaturii române...*, Ed. Paralela 45, Pitești, 2008
187. *Bătrânii și tinerii*, în „Timpul”, din 14 decembrie 1877
- 188.
189. Balș, Teodor, *Pe-un picior de plai. Folclor poetic contemporan*, Ed. de stat Didactică și Pedagogică, București, 1957
190. Barbu, Eugen, *Martiriul Sfântului Sebastian*, Ed. pentru Literatură, București, 1969
191. Barbu, Eugen, *Principele. Din epoca fanarioților*, ediția a VI-a, Ed. 100+1 Gramar, București, 1994
192. Barbu, Eugen, *O istorie polemică și antologică a literaturii române de la origini până în prezent. Poezia română contemporană*, Ed. Eminescu, București, 1975
193. Bălăiță, George, *Ucenicul neascultător*, Ed. Albatros, București, 1977
194. *Bătrânii și tinerii*, în Mihai Eminescu, *Articole politice*, ediția a II-a, Ed. Vicovia/Babel, Bacău, 2012
195. *Biologia satului*, în Vasile Voiculescu, *Gânduri albe*, Ed. Cartea Românească, București, 1986
196. *Biserica risipită*, în Vasile Alecsandri, *Doine. Lăcrimioare. Suvenire*.
197. *Mărgăritărele*, Ed. Minerva, București, 1984
198. *Biserica sfinților cu ochii scoși*, în Vasile Voiculescu, *Gânduri albe*, Ed. Cartea Românească, București, 1986
199. *Biserița din Răzoare*, în Gala Galaction, *La Vulturi*, Ed. Ion Creangă, București, 1988
200. Blaga, Lucian, *Nebănuitele trepte. Versuri nouă*, Ed. Dacia Traiană, Sibiu, 1943
201. Blaga, Lucian, *Poemele luminii. Mirabila sămânță*, vol. I și II, Ed. pentru Literatură, București, 1974
202. Blaga, Lucian, *Religie și spirit*, Ed. Dacia Traiană, Sibiu, 1942
203. Blaga, Lucian, *Trilogia cunoașterii. Eonul dogmatic, Cunoașterea luciferică, Cenzura transcendentă*, Fundația Regală, București, 1943
204. Blaga, Lucian, *Trilogia culturii*, Ed. Literaturii universală, București, 1969
205. Blaga, Lucian, *Hronicul și cântecul vârstelor*, Ed. Tineretului, București, 1965
206. Blandiana, Ana, *Cele patru anotimpuri*, Ed. Albastros, București, 1977
207. Blandiana, Ana, *Proiect de trecut*, Ed. Cartea Românească, București, 1982
208. Bogza, Geo, *Cartea Oltului*, Fundația Regală, București, 1945

209. Bogza, Geo, *Priveliști și sentimente*, Ed. Minerva, București, 1972
210. Bogza, Geo, *Ca să fii om întreg*, Ed. Cartea Românească, București, 1984
211. Bogza, Geo *Basarabia, țară de piatră*, Ed. Ara, București, 1991
212. Bolintineanu, Dimitrie, *Poezii*, Ed. Tineretului, București, 1963
213. Botta, Emil, *Poezii*, Prefață de Petru Comarnescu : *Folclor și universalitate în arta poetică a lui Emil Botta*, Ed. pentru Literatură, București, 1966
214. *B. P. Hasdeu (16 februarie 1836-25 august 1907)*, în Nicolae Manolescu, *Istoria critică a literaturii române...*, Ed. Paralela 45, Pitești, 2008
215. Breban, Nicolae, *Riscul în cultură*, Ed. Polirom, Iași, 1997
216. Breban, Nicolae, *Spiritul românesc în fața unei dictaturi*, Prefață de Ovidiu Pecican, Ed. Nord-Est, Iași, 1997
217. Breban, Nicolae, *Semnșul vieții. Memorii I*, Ed. Polirom, Iași, 2003
218. *Bumerang*, în Vasile Voiculescu, *Gânduri albe*, Ed. Cartea Românească, București, 1986
219. Buzura, Augustin, *Drumul cenușii*, Ed. Cartea Românească, București, 1988
220. *Campania culturală de vară*, în Vasile Voiculescu, *Gânduri albe*, Ed. Cartea Românească, București, 1986
221. Cantemir, Dimitrie, *Descrierea Moldovei*, trad. de Gh. Guțu, Ed. Academiei Republicii Socialiste România, București, 1973
222. Caraion, Ion, *Jurnal I. Literatura și antiliteratura*, Ed. Cartea Românească, București, 1980
223. Caraion, Ion, *Poezii arestate*, Ed. Muzeului Literaturii Române, București, 1999
224. *Care e taina voievozilor?*, în Sandu Tudor, *Naționalism românesc*, Ed. Eikon, Cluj-Napoca, 2013
225. *C. A. Rosetti (2 iunie 1816-8 iunie 1885)*, în Nicolae Manolescu, *Istoria critică a literaturii române...*, Ed. Paralela 45, Pitești, 2008
226. *Calistrat Hogaș (19 aprilie 1848-28 august 1917)*, în Nicolae Manolescu, *Istoria critică a literaturii române...*, Ed. Paralela 45, Pitești, 2008
227. *Camil Petrescu (9 aprilie 1894-14 mai 1957)*, în Nicolae Manolescu, *Istoria critică a literaturii române...*, Ed. Paralela 45, Pitești, 2008
228. *Călători și memorialiști*, în Nicolae Manolescu, *Istoria critică a literaturii române...*, Ed. Paralela 45, Pitești, 2008
229. Călinescu, G., *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*, Fundația regală pentru Literatură și Artă, București, 1941
230. Călinescu, George, *Viața lui Mihai Eminescu*, ediția a V-a revizuită, Ed. pentru Literatură, București, 1964
231. Călinescu, George, *Ion Creangă. Viața și opera*, ediție nouă revizuită, Ed. pentru Literatură, București, 1964
232. Călinescu, George, *Lauda lucrurilor*, Ed. pentru Literatură, București, 1963
233. Călinescu, George, *Naum Râmnicăneanu*, în „Scrieri de critică, istorie literară și filologie”, nr. 2/1960
234. Cărtărescu, Mircea, *Postmodernismul românesc*, Prefață de Paul Cornea, Ed. Humanitas, București, 1999

235. *Ce este adevărata cultură*, în Vasile Voiculescu, *Gânduri albe*, Ed. Cartea Românească, București, 1986
236. *Cel ce m-a învățat să citesc și să scriu*, în Gala Galaction, *La Vulturi*, Ed. AXY, 2010
237. *Cezar Petrescu (1 decembrie 1892-9 martie 1961)*, în Nicolae Manolescu, *Istoria critică a literaturii române...*, Ed. Paralela 45, Pitești, 2008
238. Cioculescu, Șerban, *Poeți români*, Ed. Eminescu, București, 1985
239. *Codex. Vizitarea generală a tuturor bisericilor catolice de rit roman din Provincia Moldova, 1646-1648*, ediție bilingvă, intriducere, text latin stabilit, traducere, glosar de prof. univ. dr. Traian Diaconescu, Ed. Presa bună, Iași, 2006
240. Codrescu, Răzvan, *Demonstene Andronescu sau vocația mărturisirii*, în Demonstene Andronescu, *reeducarea de la Aiud. Peisaj lăuntric. Memorii și versuri din închisoare*, Ed. Christiana, București, 2009
241. *Colind*, în Vasile Vasile Voiculescu, *Gânduri albe*, Ed. Cartea Românească, București, 1986
242. *Copca Rădvanului*, în Gala Galaction, *La Vulturi*, Ed. Ion Creangă, București, 1988
243. *Costachi Conachi (14 septembrie - 4 februarie 1849)*, în Nicolae Manolescu, *Istoria critică a literaturii române...*, Ed. Paralela 45, Pitești, 2008
244. Creția, Petru, *Luminile și umbrele sufletului*, Ed. Universul enciclopedic, București, 1995
245. Creția, Petru, *Catedrala de lumini*, Ed. Humanitas, București, 1997
246. Creția, Petru, *Testamentul unui eminescolog*, Ed. Humanitas, București, 1998
247. Crohmălniceanu, Ov. S., *Cronici și articole*, Ed. de stat pentru Literatură și Artă, București, 1955
248. Crohmălniceanu, Ov. S., *Cinci prozatori în cinci feluri de lectură*, Ed. Cartea Românească, București, 1984
249. Crohmălniceanu, Ov. S., *Amintiri deghezate*, Ed. Nemira, București, 1994
250. *Cronicarii moldoveni. Grigore Ureche (c. 1590-1647)*, în Nicolae Manolescu, *Istoria critică a literaturii române...*, Ed. Paralela 45, Pitești, 2008
251. *Cronicarii moldoveni. Miron Costin (1633-decembrie 1691)*, în Nicolae Manolescu, *Istoria critică a literaturii române...*, Ed. Paralela 45, Pitești, 2008
252. *Cronicarii moldoveni. Ion Neculce (1672 ?-1745)*, în Nicolae Manolescu, *Istoria critică a literaturii române...*, Ed. Paralela 45, Pitești, 2008
253. *Cronicile în versuri*, în Nicolae Manolescu, *Istoria critică a literaturii române*, Ed. Paralela 45, Pitești, 2008
254. Damian Stănoiu, *Amintiri din mănăstire*, Ed. Eminescu, 1994
255. *D. Anghel (16 iulie 1872-13 noiembrie 1914)*, în Nicolae Manolescu, *Istoria critică a literaturii române...*, Ed. Paralela 45, Pitești, 2008
256. *Daniel Sihastru*, în Pr Stelian Spănu, *Chipul luminos al preotului în literatură română...*, Ed. Episcopiei Dunărea de Jos, Galați, 2007
257. *Desvoltarea istorică a României*, în Mihai Eminescu, Mihai Eminescu, *Articole politice*, ediția a II-a, Ed. Vicovia/Babel, Bacău, 2012
258. *Dimitrie Bolintineanu (1819 sau 1825-20 august 1872)*, în Nicolae Manolescu, *Istoria critică a literaturii române...*, Ed. Paralela 45, Pitești, 2008

259. Dimov, Leonid, *Veșnica reîntoarcere*, Ed. Cartea Românească, București, 1982
260. *Doctrina culturii*, în Vasile Voiculescu, *Gânduri albe*, Ed. Cartea Românească, București, 1986
261. *Doctrina literară. Canonul pașoptist*, în Nicolae Manolescu, *Istoria critică a literaturii române...*, Ed. Paralela 45, Pitești, 2008
262. *Doi pioneri*, în Nicolae Manolescu, *Istoria critică a literaturii române...*, Ed. Paralela 45, Pitești, 2008
263. Doinaș, Ștefan-Augustin, *Orfeu și tentația realului*, Ed. Eminescu, București, 1974
264. Doinaș, Ștefan-Augustin, *Psalmi*, Ed. Albatros, București, 1997
265. Doinaș, Ștefan-Augustin, *Măștile adevărului poetic*, Ed. Cartea Românească, București, 1992
266. *Dramaturgia la 1900. Alexandru Davila (12 februarie-19 octombrie 1929)*, în Nicolae Manolescu, *Istoria critică a literaturii române...*, Ed. Paralela 45, Pitești, 2008
267. *Drum și popas*, în Vasile Voiculescu, *Gânduri albe*, Ed. Cartea Românească, București, 1986
268. Dumitriu, Petru, *Cronică de câmpie*, Ed. de stat pentru Literatură și Artă, București, 1955
269. Dumitriu, Petru, *Despre viață și cărți*, Ed. de stat pentru Literatură și Artă, București, 1954
270. Dumitriu, Petru, *Noi și neobarbarii*, Ed. de stat pentru Literatură și Artă, București, 1957
271. *Efectele demagogiei*, în Mihai Eminescu, *Articole politice*, ediția a II-a, Ed. Vicovia/Babel, Bacău, 2012
272. Eliade, Mircea, *Comentarii la legenda Meșterului Manole*, Ed. Publicom, București, 1943
273. *Emil Botta (15 septembrie 1911-24 iulie 1977)*, în Nicolae Manolescu, *Istoria critică a literaturii române...*, Ed. Paralela 45, Pitești, 2008
274. Eminescu, Mihai, *Articole politice*, ediția a II-a,
275. Eminescu, Mihail, *Poezii*, Ed. pentru Literatură și Artă, București, 1950
276. *Epica în versuri. Moartea unor specii nobile*, în Nicolae Manolescu, *Istoria critică a literatura române...*, Ed. Paralela 45, Pitești, 2008
277. *Epistolieri. Jurnalul intim*, în Nicolae Manolescu, *Istoria critică a literaturii române...*, Ed. Paralela 45, Pitești, 2008
278. *Eugen Lovinescu (31 octombrie 1881-15 iulie 1943)*, în Nicolae Manolescu, *Istoria critică a literaturii române...*, Ed. Paralela 45, Pitești, 2008
279. *Fără frică. Despre curajul mărturisirii lui Hristos*, Ed. Areopag, București, 2013
280. *Florile poporului*, în Vasile Voiculescu, *Gânduri albe*, Ed. Cartea Românească, București, 1986
281. *Fratele*, în Vasile Voiculescu, *Gânduri albe*, Ed. Cartea Românească, București, 1986
282. Genaru, Ovidiu, *Cafeneaua subiectelor*, Ed. Junimea, Iași, 1980
283. *Gala Galaction (29 aprilie 1879-8 martie 1961)*, în Nicolae Manolescu, *Istoria critică a literaturii române...*, Ed. Ed. Paralela 45, Pitești, 2008
284. Galaction, Gala, *Biserița din Răzoare*, Iași, 1914
285. Galaction, Gala, *Clopotele din Mănăstirea Neamț*, București, 1916
286. Galaction, Gala, *De la noi la cladoa*, București, 1924
287. Galaction, Gala, *La răspântie de veacuri*, București, 1935
288. Galaction, Gala, *Preotul Bălășel și vremea lui*, în *Cântece populare oltenești*, București, 1967

289. Galaction, Gala, *Un vrednic preot basarabean. Ioan Andronic*, în „România”, nr. 637/1940
290. Galaction, Gala, *Preotul basarabean Petre Comerzan*, în „Curentul”, nr. 2 (763)/1935
291. Galaction, Gala, *Preotul Vasile Soltîţchi*, în „Curentul”, nr. 1 (439)/1932
292. Galaction, Gala, *Preotul student ebraist Vasile Jireghie*, în „Curentul”, nr. 3 (022)/1936
293. Galaction, Gala, *Protoiereul Vasile Humă*, în „Curentul”, nr. 725/1930
294. Galaction, Gala, *Înmormântarea luptătorului naţional Andrei Murafa*, în „România nouă”, nr. 80 (477)/1927
295. Galaction, Gala, *Minunea din drumul Damascului*, Bucureşti, 1903
296. Galaction, Gala, *piatra din capul unghiului*, Bucureşti, 1926
297. *Generaţia 27. Ideologi, eseişti şi romancieri*, în Nicolae Manolescu, *Istoria critică a literaturii române...*, Ed. Paralela 45, Piteşti, 2008
298. *Geo Bogza (6 februarie 1908-14 septembrie 1993)*, în Nicolae Manolescu, *Istoria critică a literaturii române...*, Ed. Paralela 45, Piteşti, 2008
299. *George Călinescu (19 iunie 1899-12 martie 1965)*, în Nicolae Manolescu, *Istoria critică a literaturii române...*, Ed. Paralela 45, Piteşti, 2008
300. Gheorghe, Ion, *Scripturile*, Ed. Eminescu, Bucureşti, 1983
301. *Gh. Asachi (1 martie-12 noiembrie 1869)*, în Nicolae Manolescu, *Istoria critică a literaturii române...*, Ed. Paralela 45, Piteşti, 2008
302. *G.Ibrăileanu (23 mai 1871-11 martie 1930)*, în Nicolae Manolescu, *Istoria critică a literaturii române...*, Ed. Paralela 45, Piteşti, 2008
303. Giurgurcu, Gheorghe, *De la Eminescu la Nicolae Labiş*, Ed. Minerva, Bucureşti, 1989
304. *G. Topârceanu (21 martie 1886-7 mai 1937)*, în Nicolae Manolescu, *Istoria critică a literaturii române...*, Ed. Paralela 45, Piteşti, 2008
305. Goga, Octavian, *Poezii*, Ed. Minerva, Bucureşti, 1987
306. Goga, Octavian, *Scrieri*, Ed. Minerva, Bucureşti, 1986
307. Goma, Paul, *Gherla*, Ed. Humanitas, Bucureşti, 1990
308. Goma, Paul, *Culorile curcubeului 77. Cutremurul oamenilor*, Ed. Humanitas, Bucureşti, 1990
309. Goma, Paul, *Amnezia la români*, Ed. Litera, Bucureşti, 1992
309. *Grigore Alexandrescu (22 februarie-25 noiembrie 1885)*, în Nicolae Manolescu, *Istoria critică a literaturii române...*, Ed. Paralela 45, Piteşti, 2008
310. *G. Bacovia (4 septembrie 1881-22 mai 1957)*, în Nicolae Manolescu, *Istoria critică a literaturii române...*, Ed. Paralela 45, Piteşti, 2008
311. *G. Sion (22 mai 1822-1 octombrie 1892)*, în Nicolae Manolescu, *Istoria critică a literaturii române...*, Ed. Paralela 45, Piteşti, 2008
312. Hogaş, Calistrat, *Amintiri*, Ed. pentru literatură, Bucureşti, 1967
313. Hogaş, Calistrat, *Pe drumuri de munte*, vol. I: *Amintiri dintr-o călătorie*, Ed. Tineretului, Bucureşti, 1965
314. Hogaş, Calistrat, *Pe drumuri de munte*, vol. II: *În munţii Neamţului*, Ed. Tineretului, Bucureşti, 1965
315. Horia, Vintilă, *Cetatea cu duhuri*, Bucureşti, 1939
316. Horia, Vintilă, *Mai sus de miazănoapte*, Ed. Cartea Românească, Bucureşti, 1992
317. Horia, Vintilă, *Dumnezeu S-a născut în exil*, trad. De Al. Castaing, Prefaţă de Monica Nedelcu,

- Postfață de Daniel Rops, Ed. Anastasia, București, 2002
318. *Hortensia Papadat-Bengescu (8 decembrie 1876- 5 martie 1955)*, în Nicolae Manolescu, *Istoria critică a literaturii române...*, Ed. Paralela 45, Pitești, 2008
 319. *Ilarie Chendie (14 noiembrie 1871-23 iunie 1913)*, în Nicolae Manolescu, *Istoria critică a literaturii române...*, Ed. Paralela 45, Pitești, 2008
 320. *I. L. Caragiale (30 ianuarie 1852-9 iunie, stil nou, 1912)*, în Nicolae Manolescu, *Istoria critică a literatura română...*, Ed. Paralela 45, Pitești, 2008
 321. *Ilustrații administrative*, în „Timpul”, din 18 decembrie 1877
 322. *Independența română*, în Mihai Eminescu, *Articole politice*, ediția a II-a, Ed. Vicovia/Babel, Bacău, 2012
 323. *Ioan Barbu (19 martie 1895-11 august 1961)*, în Nicolae Manolescu, *Istoria critică a literaturii române...*, Ed. Paralela 45, Pitești, 2008
 324. *Ioan Slavici (18 ianuarie 1848-17 august 1925)*, în Nicolae Manolescu, *Istoria critică a literaturii române...*, Ed. Paralela 45, Pitești, 2008
 325. *Ion Agârbiceanu (12 septembrie 1882-28 mai 1963)*, în Nicolae Manolescu, *Istoria critică a literaturii române...*, Ed. Paralela 45, Pitești, 2008
 326. *Ion Creangă (1 martie 1837-31 decembrie 1889)*, în Nicolae Manolescu, *Istoria critică a literaturii române...*, Ed. Paralela 45, Pitești, 2008
 327. *Ionel Teodoreanu (6 ianuarie 1897-3 februarie 1954)*, în Nicolae Manolescu, *Istoria critică a literaturii române...*, Ed. Paralela 45, Pitești, 2008
 328. *Ion Ghica (12 august-22 aprilie 1897)*, în Nicolae Manolescu, *Istoria critică a literaturii române...*, Ed. Paralela 45, Pitești, 2008
 329. *Ion Heliade Rădulescu (6 ianuarie-27 aprilie 1872)*, în Nicolae Manolescu, *Istoria critică a literaturii române...*, Ed. Paralela 45, Pitești, 2008
 330. *Ion Pillat (31 martie 1891-17 aprilie 1945)*, în Nicolae Manolescu, *Istoria critică a literaturii române...*, Ed. Paralela 45, Pitești, 2008
 331. Iorga, Nicolae, *Oameni cari au fost*, Ed. Porto Franco, Galați, 1996
 332. Iorga, Nicolae, Ștefan Saghin, în „Neamul Românesc”, nr. 72/1920
 333. *Istoria se repetă*, în Sandu Tudor, *Naționalism românesc*, Ed. Eikon, Cluj-Napoca, 2013
 334. Ivasiuc, Alexandru, *Radicalitate și valoare*, Ed. Eminescu, București, 1972
 335. *Începuturile romanului*, în Nicolae Manolescu, *Istoria critică a literaturii române...*, Ed. Paralela, Pitești, 2008
 336. *În orice rugăciune și Tu, altfel, arhitecte...*, în Vasile Voiculescu, *Gânduri albe*, Ed. Cartea Românească, București, 1986
 337. *În pădurea Cotoșmanei*, în Gala Galaction, *La Vulturi*, Ed. Ion Creangă, București, 1988.
 338. *În pădurea Cotoșmanei*, în Gala Galaction, *La Vulturi*, Ed., AXY, 2010
 339. *Întemeietorii. Costache Negruzzi (1808-24 august 1868)*, în Nicolae Manolescu, *Istoria critică a literaturii române...*, Ed. Paralela 45, Pitești, 2008
 340. *În ziua care începe*, în Vasile Voiculescu, *Gânduri albe*, Ed. Cartea Românească, București, 1986
 341. *Întimpinare și împărtășirea*, în Vasile Voiculescu, *Gânduri albe*, Ed. Cartea Românească, București, 1986
 342. *Întoarcerea la duhul voievodal*, în Sandu Tudor, *Naționalism românesc*, Ed. Eikon, Cluj-

Napoca, 2013

- 343. *Învățămintul democratic*, în Mihai Eminescu, *Articole politice*, ediția a II-a, Ed. Vicovia/Babel, Bacău, 2012
- 344. *Jertfa unui preot mucenic. Miercurea patimilor*, Ed. Areopag, București, 2013
- 345. *La Mangalia*, în Gala Galaction, *La Vulturi*, Ed. AXY, 2010
- 346. *La Sihla*, în Gala Galaction, *La Vulturi*, Ed. Ion Creangă, București, 1988
- 347. *La Țarmul mării*, în Gala Galaction, *La Vulturi*, Ed. Ion Creangă, București, 1988
- 348. *Lângă apa Vodislavei*, în Gala Galaction, *La Vulturi*, Ed. Ion Creangă, București, 1988
- 349. Liiceanu, Gabriel, *Tragicul. O fenomenologie a limitei și depășirii*, Ed. Univers, București, 1975
- 350. *Lirica populară*, în Vasile Voiculescu, *Gânduri albe*, Ed. Cartea Românească, București, 1986
- 351. *Liviu Rebreanu (27 noiembrie 1885-1 septembrie 1944)*, în Nicolae Manolescu, *Istoria critică a literaturii române...*, Ed. Paralela 45, Pitești, 2008
- 352. *Lobocoagularea prefrontală*, în Vasile Voiculescu, *Gânduri albe*, Ed. Cartea Românească, București, 1986
- 353. Lovinescu, Monica, *La apa Vavilonului*, vol. I, Ed. Humanitas, București, 1999
- 354. Lovinescu, Monica, *Întrevederi cu Mircea Eliade, Eugen Ionescu, Ștefan Lupașcu și Grigore Cugler*, Ed. Cartea Românească, București, 1992
- 355. *Lucian Blaga (9 mai 1895-6 mai 1961)*, în Nicolae Manolescu, *Istoria critică a literaturii române...*, Ed. Paralela 45, Pitești, 2008
- 356. *Lumină lină...*, în Vasile Voiculescu, *Gânduri albe*, Ed. Cartea Românească, București, 1986
- 357. Manolescu, Nicolae, *Arca lui Noe. Eseul despre romanul românesc*, vol. I-II și III, Ed. Minerva, București, 1980-1981 și 1983
- 358. Manolescu, Nicolae, *Sadoveanu sau utopia cărții*, Ed. Eminescu, București, 1976
- 359. Manolescu, Nicolae, *Nuvela românească contemporană*, Ed. pentru Literatură, București, 1964
- 360. Manolescu, Nicolae, *Literatura română postbelică. Lista lui Manolescu*, vol. I-III, Ed. Aula, Brașov, 2001
- 361. Manolescu, Nicolae, *Istoria critică a literaturii române. 5 secole de literatură*, Ed. Paralela 45, Pitești, 2008
- 362. *Marele vehicul*, în Vasile Voiculescu, *Gânduri albe*, Ed. Cartea Românească, București, 1986
- 363. *Marii scriitori. Mihai Eminescu (15 ianuarie 1850-15 iunie 1889)*, în Nicolae Manolescu, *Istoria critică a literaturii române...*, Ed. Paralela 45, Pitești, 2008
- 364. *Marii scriitori. Mihail Sadoveanu (5 noiembrie 1880-19 octombrie 1961)*, în Nicolae Manolescu, *Istoria critică a literaturii române...*, Ed. Paralela 45, Pitești, 2008
- 365. Marino, Adrian, *Cenzura în România. Schiță istorică introductivă*, Ed. Aiuis, Craiova, 2000
- 366. *Mateiu I. Caragiale (12/24 martie 1885-17 ianuarie 1936)*, în Nicolae Manolescu, *Istoria critică a literaturii române...*, Ed. Paralela 45, Pitești, 2008
- 367. Mălăncioiu, Ileana, *Călătorie spre mine însămi*, Ed. Cartea Românească, București, 1988
- 368. Mălăncioiu, Ileana, *A vorbi într-un pustiu*, Prefață : o convorbire cu Daniel Cristea-Enache, Ed. Polirom, Iași, 2002

369. Mălăncioiu, Ileana, *Recursul la memorie*, Ed. Polirom, Iași, 2003
370. *Mântuirea smochinului*, în Vasile Voiculescu, *Gânduri albe*, Ed. Cartea Românească, București, 1986
371. *Micul clasicism poetic. George Coșbuc (20 septembrie 1866-9 mai 1918)*, în Nicolae Manolescu, *Istoria critică a literaturii române...*, Ed. Paralela 45, Pitești, 2008
372. *Mihail Kogălniceanu (6 septembrie 1817-20 iunie 1891)*, în Nicolae Manolescu, *Istorie critică a literaturii române...*, Ed. Paralela 45, Pitești, 2008
373. Mihail Sadoveanu, *Frații Jderi*, vol. I: Ucenicia lui Ionuț, ediția a VI-a, Ed. Tineretului, București, 1969
374. Mihail Sorbu (16/29 octombrie 1885-22 decembrie 1966), în Nicolae Manolescu, *Istoria critică a literaturii române...*, Ed. Paralela 45, Pitești, 2008
375. *Moara lui Călifâr*, în Gala Galaction, *La Vulturi*, Ed. Ion Creangă, București, 1988
376. Neagu, Fănuș, *Îngerul a strigat*, ediția a VII-a, Ed. Eminescu, București, 1991
377. *Nicolae Bălcescu (29 iunie 1819-29 noiembrie 1852)*, în Nicolae Manolescu, *Istoria critică a literaturii române...*, Ed. Paralela 45, Pitești, 2008
378. *Nicolae Iorga (5/6 iunie 1871-27 noiembrie 1940)*, în Nicolae Manolescu, *Istoria critică a literaturii române...*, Ed. Paralela 45, Pitești
379. *Noaptea Sfântului Andrei*, în Vasile Alecsandri, *Doine. Lăcrimioare. Suvenire. Mărgăritărele*, Ed. Minerva, București, 1984
380. Noica, Constantin, *Rostirea filosofică românească*, Ed. Științifică, București, 1970
381. Noica, Constantin, *Eminescu sau gânduri despre omul deplin al culturii românești*, Ed. Eminescu, București, 1975
382. *Noiii trubaduri*, în Nicolae Manolescu, *Istoria critică a literaturii române...*, Ed. Paralela 45, Pitești, 2008
383. *Note de lectură despre un roman total*, în Sergiu Ciocârlan, *Jertfa unui preot mucenic. Miercurea patimilor*, Ed. Areopag, București, 2013
384. *Octavian Goga (1 aprilie 1881-7 mai 1938)*, în Nicolae Manolescu, *Istoria critică a literaturii române...*, Ed. Paralela 45, Pitești, 2008
385. *O stea prin fereastra lui Manolaș*, în Gala Galaction, *La Vulturi*, Ed., AXY, 2010
386. *O umbră și un nume*, în Gala Galaction, *La Vulturi*, Ed., AXY, 2010
387. *Opinii despre artă*, în Vasile Voiculescu, *Gânduri albe*, Ed. Cartea Românească, București, 1986
388. *Oratori, retori și limbuți*, în Nicolae Manolescu, *Istoria critică a literaturii române...*, Ed. Paralela 45, Pitești, 2008
389. *Oratoria religioasă. Varlaam (?-1657)*, în Nicolae Manolescu, *Istoria critică a literaturii române...*, Ed. Paralela 45, Pitești, 2008
390. Ornea, Z., *Eminescu : viață, creație, cultură*, Ed. Eminescu, București, 1989
391. Paleologu, Alexandru, *Bunul-simț ca paradox*, Ed. Cartea Românească, București, 1972
392. Paleologu, Alexandru, *Treptele liumii sau calea către sine a lui Mihail Sadoveanu*, Ed. Cartea Românească, București, 1978
393. Paleologu, Alexandru, *Despre lucrurile cu adevărat importante*, Ed. Polirom, Iași, 1997
394. Papu, Edgar, *Orizonturi la început de veac*, Ed. Eminescu, București, 1982

395. *Paralele economice*, în „Timpul”, din 13 decembrie 1877
396. *Paralele economice*, în Mihai Eminescu, *Articole politice*, ediția a II-a, Ed. Vicovia/Babel, Bacău, 2012
397. Paraschivescu, Miron-Radu, *Laude și alte poeme*, Ed. de stat pentru Literatură și Artă, București, 1959
398. *Partidul constituțional*, în Mihai Eminescu, *Articole politice*, ediția a II-a, Ed. Vicovia/Babel, Bacău, 2012
399. *Patru brazi*, în Vasile Voiculescu, *Poezii*, Ed. Minerva, Buciurești, 1983
400. *Părintele Abramescu*, în Tudor Arghezi, *Scriei*, vol. 27, Ed. Minerva, București, 1975
401. *Părintele Constantin Popescu*, în Nicifor Crainic, *Zile Albe, zile negre*, Casa editorială Gândirea, București, 1991.
402. *Părintele Ioan Sămărghețean*, în Nicifor Crainic, *Amintiri din pribegie*, Ed. Manuscriptum, București, 1998
403. Păunescu, Adrian, *De la Bârca la Viena și înapoi*, Ed. Sport-Turism, București, 1981
404. *Pe Bistrița*, în Gala Galaction, *La Vulturi*, Ed. AXY, 2010
405. *Permanența culturii*, în Vasile Voiculescu, *Gânduri albe*, Ed. Cartea Românească, București, 1986
406. Petrescu, Cezar, *Oameni de ieri, oameni de azi, oameni de mâine*, Ed. Tineretului, București, 1955
407. Petrescu, Cezar, *Mărturiile unui scriitor*, Ed. de stat pentru Literatură și Artă, București, 1957
408. Petrescu, Cezar, *Oameni de cultură înaintați, mândria națională a poporului român*, Ed. de stat pentru Literatură și Artă, București, 1956
409. Petreu, Marta, *Un trecut deocheat sau Schimbarea la față a României*, Biblioteca Apostrof, Cluj-Napoca, 1999
410. Piru, Al., *Reflexe și interferențe*, Ed. Scrisul românesc, Craiova, 1974
411. Piru, Al., *Introducere în opera lui Vasile Alecsandri*, Ed. Minerva, București, 1978
412. Piru, Al., *Valori clasice*, Ed. Albatros, București, 1978
413. Pleșu, Andrei, *Minima moralia. Elemente pentru o etică a intervalului*, Ed. Cartea Românească, București, 1974
414. Pleșu, Andrei, *Despre înger*, Ed. Humanitas, București, 2003
415. Pleșu, Andrei, *Chipuri și măști ale tranziției*, Ed. Humanitas, București, 1996
416. *Poema Hanului cu urși*, în Vasile Voiculescu, *Gânduri albe*, Ed. Cartea Românească, București, 1986
417. *Poetul Novalis*, în Vasile Voiculescu, *Gânduri albe*, Ed. Cartea Românească, București, 1986
418. *Poezia. Vasile Voiculescu (27 noiembrie 1884-26 aprilie 1963)*, în Nicolae Manolescu, *Istoria critică a literaturii române...*, Ed. Paralela 45, Pitești, 2008
419. *Popa din Dealul Sării*, în Vasile Voiculescu, *Poezii*, Ed. Minerva, București, 1983
420. *Popa Barbu*, în Nichifor Crainic, *Zile albe, zile negre*, Casa editorială Gândirea, București, 1991
421. *Popa Grigorie din Măhaciu*, în Vasile Voiculescu, *Gânduri albe*, Ed. Cartea Românească, București, 1986
422. Popescu, Dumitru-Radu, *Somnul pământului*, Ed. Tineretului, București, 1965
423. Popescu, Petru, *Copiii Domnului*, Ed. Eminescu, București, 1974

424. Popovici, Titus, *Disciplina dezordinii*, Ed. Mașina de scris, București, 1998
425. *Postromanticii. Proza academică și savantă. Teatrul. Alexandru Odobescu (23 ianuarie 1834-10 noiembrie 1895)*, în Nicolae Manolescu, *Istoria critică a literaturii române...*, Ed. Paralela 45, Pitești, 2008
426. Preda, Marin, *Întâlnirea din Pământuri*, Ed. Cartea Românească, București, 1948
427. Preda, Marin, *Moromeții*, Ed. de stat pentru Literatură și Artă, București, 1955
428. Preda, Marin, *Cel mai iubit dintre pământeni*, vol. I-III, Ed. Cartea Românească, București, 1980
429. *Prigoana. Documente ale procesului C. Noica, D. Pillat, N. Steinhardt, Al. Paleologu, A. Acterian, S. Al-George, Al. O. Teodoreanu etc*, Ed. Vremea, București, 1996
430. *Prima bătaie canonică. Titu Maiorescu (15 februarie 1840-18 iunie 1917)*, în Nicolae Manolescu, *Istoria critică a literaturii române...*, Ed. Paralela 45, Pitești, 2008
431. *Prima poezie lirică. La răspântia dintre lumi. Între Apus și Răsrit*, în Nicolae Manolescu, *Istoria critică a literaturii române...*, Ed. Paralela 45, Pitești, 2008
432. *Primul poet : Dosoftei (26 Octombrie-13 decembrie 1693)*, în Nicolae Manolescu, *Istoria critică a literaturii române...*, Ed. paralela 45, Pitești, 2008
433. *Proza de idei. Romanțul cult. Dimitrie Cantemir (26 octombrie-21 august 1723)*, în Nicolae Manolescu, *Istoria critică a literaturii române...*, Ed. Paralela 45, Pitești, 2008
434. *Proza. Genurile și formele*, în Nicolae Manolescu, *Istoria critică a literaturii române...*, Ed. Paralela 45, Pitești, 2008
435. *Proza naturalistă și relistă. Duiliu Zamfirescu (30 noiembrie 1858-3 iunie 1922)*, în Nicolae Manolescu, *Istoria critică a literaturii române...*, Ed. Paralela 45, Pitești, 2008
436. *Proza și teatrul. Ultimii cronicari. Mentalități noi în haine vechi*, în Nicolae Manolescu, *Istoria critică a literaturii române...*, Ed. Paralela 45, Pitești, 2008
437. Pruteanu, George, *Pactul cu diavolul. Șase zile cu Petru Dumitriu*, Ed. Albatros și Dalsi, 1995
438. Pușcariu, Sextil, *Teodor Tarnavski*, în „Junimea română”, Cernăuți, nr. 1/1914
439. Raicu, Lucian, *Practica scrisului și experiența lecturii*, Ed. Cartea Românească, București, 1978
440. *Realitatea basmelor*, în Vasile Voiculescu, *Gânduri albe*, Ed. Cartea Românească, București, 1986
441. *Realitatea basmelor*, în Vasile Voiculescu, *Gânduri albe*, Ed. Cartea Românească, București, 1986
442. *Religia*, în Mihai Eminescu, *Articole politice*, ediția a II-a, Ed. Vicovia/Babel, Bacău, 2012
443. *Romanul. Gib I. Mihăescu (23 aprilie 1894-19 octombrie 1935)*, în Nicolae Manolescu, *Istoria critică a literaturii române...*, Ed. Paralela 45, Pitești, 2008
444. *Ronetti-Roman (1847/1851-7 ianuarie 1908)*, în Nicolae Manolescu, *Istoria critică a literaturii române...*, Ed. Paralela 45, Pitești, 2008
445. Sadoveanu, Mihail, *Frații Jderi*, vol. I: *Ucenicia lui Ionuț*, ediția a VI-a, Ed. Tineretului, București, 1969
446. Sadoveanu, Mihail, *Baltagul*, Ed. Herra, 2010
447. Sadoveanu, Mihail, *Baltagul*, Prefață și note de Cornel Begman, Ed. Tineretului, București, 1965, pp. 33-34.
448. Sadoveanu, Mihail, *Nicoară Potcoavă. Povestire istorică*, Ed. Tineretului, București, 1952
449. Sadoveanu, Mihail, *Aventura în Lunca Dunării*, Ed. Tineretului, București, 1954

450. Sadoveanu, Mihail, *Cântecul Mioarei. Lisaveta*, ediție de Constantin Mitru, Prefață de M. Gafița, Ed. Cartea Românească, București, 1971
451. Sadoveanu, Mihail, *Mărturisiri*, Ed. de stat pentru Literatură și Artă, București, 1960
452. Sadoveanu, Mihail, *Evocări*, Ed. de stat pentru Literatură și Artă, București, 1954
453. Sandu, Tudor, *Naționalism românesc*, Ed. Eikon, Cluj-Napoca, 2013
454. *Schitul de ceară*, în Vasile Voiculescu, *Gânduri albe*, Ed. Cartea Românească, București, 1986
455. Selejan, Ana, *Literatura în totalitarism*, Ed. Cartea Românească, București, 2000
456. *Semibarbaria*, în Mihai Eminescu, *Articole politice*, ediția a II-a, Ed. Vicovia/Babel, Bacău, 2012
457. *Simbolistii*, în Nicolae Manolescu, *Istoria critică a literaturii române...*, Ed. Paralela 45, Pitești, 2008
458. *Sfârșit de secol, început de secol. Reacții la Junimism. Nașionalismul. C. Dobrogeanu-Gherea (21 mai 1855-7 mai 1920)*, în Nicolae Manolescu, *Istoria critică a literaturii române...*, Ed. Paralela 45, Pitești, 2008
459. Simion, Eugen, *Convorbiri cu Petru Dumitriu*, Ed. Moldova, Iași, 1994
460. Simion, Eugen, *Proza lui Eminescu*, Ed. pentru Literatură, București, 1964
461. Simion, Eugen, *Scriitori români de azi*, vol. I-IV, Ed. Cartea Românească, București, 1974, 1976, 194 și 1989
462. Slavici, Ioan, *Mara*, Ed. Tineretului, București, 1969
463. *Slăbiciunea Părintelui Grigore*, în I. Agârbiceanu, *Povestiri*, Ed. Cartea Românească, București, 1986
464. Sorescu, Marin, *Biblioteca de poezie*, Ed. Creuzet, București, 1997
465. *Spiritul cronicilor muntene*, în Nicolae Manolescu, *Istoria critică a literaturii române...*, Ed. Paralela 45, Pitești, 2008
466. *Spre o reînviere a monahismului*, în Sandu Tudor, *Naționalism românesc*, Ed. Eikon, Cluj-Napoca, 2013
467. *Starea sanitară a țării*, în Vasile Voiculescu, *Gânduri albe*, Ed. Cartea Românească, București, 1986
468. Stanca, Radu, *Teatru*, Ed. pentru Literatură, București, 1968
469. State, Aurel, *Drumul Crucii. Amintiri de pe front și din gulaguri*, Ed. Ros/Fundația Sfinții închisorilor, București/Pitești, 2013
470. Stănescu, Nichita, *Un pământ numit România*, Ed. Militară, București, 1969
471. Stănoiu, Damian, *Amintiri din Mănăstire*, Ed. pentru Literatură, București, 1962
472. Sîrbu, D. Ion, *De ce plânge mama ?*, Ed. scrisul românesc, Craiova, 1973
473. Sîrbu, D. Ion, *Scrisori către bunul Dumnezeu și alte texte*, Postfață de Ion Vartic, Biblioteca Apostrof, Cluj, 1996
474. Steinhardt, Nicolae, *Între viață și cărți*, Ed. Cartea Românească, București, 1976
475. Steinhardt, Nicolae, *Drumul către isihie. Inedite*, Ediție de Oana Cătina, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 1999
476. Steinhardt, Nicolae, *Jurnalul fericirii*, Postfață de Virgil Ciomoș, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 1991
477. Steinhardt, Nicolae, (Monahul Nicolae Delarohia), *Dăruid, vei dobândi. Cuvinte de credință*,

- Ed. Episcopiei Ortodoxe Române a Maramureșului și Sătmăruului, Baia Mare, 1992
478. Steinhardt, Nicolae, *Primejdia mărturisirii. Convorbiri cu Ioan Pinte*, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 1993
 479. Steinhardt, Nicolae, *Dumnezeu în care spui că nu crezi... Scrisori către Virgil Ierunca (1967-1983)*, ediție îngrijită de Monica Manu, Ed. Humanitas, București, 2000
 480. Stoica, Petre, *Caligrafie și culori*, Ed. Cartea Românească, București, 1984
 481. *Straja*, în Vasile Voiculescu, *Gânduri albe*, Ed. Cartea Românească, București, 1986
 482. *Strigoii*, în Vasile Alecsandri, *Doine Lăcrimioare. Suvenir. Mărgăritărele*, Ed. Minerva, București, 1984
 483. Ștefan O. Iosif (11 octombrie 1975-22 iunie 1913), în Nicolae Manolescu, *Istoria critică a literaturii române...*, Ed. Paralela 45, Pitești, 2008
 484. Ștefănescu, Alex, *Istoria literaturii române contemporane. 1941-2000*, Ed. Mașina de scris, București, 2005
 485. *Trandafirii*, în Gala Galaction, *La Vulturi*, Ed., AXY, 2010
 486. *Transilvania*, în Vasile Voiculescu, *Gânduri albe*, Ed. Cartea Românească, București, 1986
 487. Tudor Arghezi (21 mai 1880-14 iulie 1967), în Nicolae Manolescu, *Istoria critică a literaturii române...*, Ed. Paralela 45, Pitești, 2008
 488. Tudor Vianu (27 decembrie 1897-21 mai 1964), în Nicolae Manolescu, *Istoria critică a literaturii române...*, Ed. Paralela 45, Pitești, 2008
 489. Tudor Vladimirescu, în Gala Galaction, *La Vulturi*, Ed. Ion Creangă, București, 1988
 490. Tudor Vianu (27 decembrie 1897-21 mai 1964), în Nicolae Manolescu, *istoria critică a literaturii române...*, Ed. Paralela 45, Pitești, 2008
 491. Tudoran, Radu, *Întoarcerea fiului risipitor*, ediția a V-a, Ed. Eminescu, București, 1984
 492. Țepeneag, Dumitru, *Reîntoarcerea fiului la sânul mamei răătăcite*, Ed. Institutul European, Iași, 1993
 493. Țoiu, Constantin, *Căderea în lume*, Ed. Cartea Românească, București, 1988
 494. Țoiu, Constantin, *Caftane și cafteli*, Ed. Cartea Românească, București, 1991
 495. *Un pașoptist. Iancu Văcărescu (1792-3 martie 1863)*, în Nicolae Manolescu, *Istoria critică a literaturii române...*, Ed. Paralela 45, Pitești, 2008
 496. *Un trezitor de conștiințe: Profesorul Nae Ionescu*, în Sandu Tudor, *Naționalism românesc*, Ed. Eikon, Cluj-Napoca, 2013
 497. Ureche, Grigore, *Letopisețul Țării Moldovei*, postfață și bibliografie de Mircea Scarlat, Ed. Minerva, București, 1978
 498. *Urletul și Umbre premergătoare*, în Vasile Voiculescu, *Gânduri albe*, Ed. Cartea Românească, București, 1986
 499. Vasile Alecsandri (14 iunie 1818-22 august 1890), în Nicolae Manolescu, *Istoria critică a literaturii române...*, Ed. Paralela 45, Pitești, 2008
 500. Vasile Cârlova (4 februarie-18 septembrie 1831), în Nicolae Manolescu, *Istoria critică a literaturii române...*, Ed. Paralela 45, Pitești, 2008
 501. Vatamaniuc, D., *Tudor Arghezi. Biobibliografie*, vol. I, Ed. Institutului Cultural Român, București, 2005
 502. Vianu, Tudor, *Arta prozatorilor români*, Ed. Contimporană, București, 1941

503. Vianu, Tudor, *Transformările ideii de om și alte studii de estetică și morală*, Ed. Tradiția, București, 1946
504. Vieru, Grigore, *Taina care mă apără*, Chișinău, 1983
505. Vieru, Grigore, *Hristos nu are nici ovină*, Cuvânt înainte de Carolina Ilica, antalogie de Dumitru M. Ion, Ed. Orient/Occident, București, 1991
506. Vieru, Grigore, *Rugăciune pentru mama*, Craiova, 1994
507. Vieru, Grigore, *Curățirea fântânii*, Galați, 1993
508. Visarion, I. C., *Vrăjitoarea*, Ed. Cartea Românească, București, 1921
509. Vișinec, Matei, *Înțeleptul la ora de ceai*, Ed. Cartea Românească, București, 1984
510. *Viziunea românească*, în Sandu Tudor, *Naționalism românesc*, Ed. Eikon, Cluj- Napoca, 2013
511. Voicu-Arnăuțoiu, Ioana Raluca, *Luptătorii din munți*. Toma Arnăuțoiu. Grupul de la Nucșoara. Documente ale anchetei, procesului, detenției, Ed. Vremea, București, 1997
512. Voiculescu, Vasile, *Gânduri albe*, Ed. Cartea Românească, București, 1986
513. Voiculescu, Vasile, *Integrala poeziei*, Ed. Anastasia, București, 1999
514. Voiculescu, Vasile, *Poezii*, Ed. Minerva, București, 1983
515. Voiculescu, Vasile, *Poeme cu îngeri*, Ed. Minerva București, 1927
516. Voiculescu, Vasile, *Călătorie spre locul inimii. Poeme religioase*, ediție de Radu Voiculescu, Prefață de Zoe Dumitrescu-Bușulenga, Fundația Culturală Română, București, 1994
517. Voiculescu, V., *Zahei orbul*, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 1970